

## Nr 10

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1961/62 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.*

(1:a avd.)

### Handelsdepartementet

1:o) Handelsdepartementet: Avlöningar. Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 föreslagit riksdagen (punkt 1, s. 20 och 21 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 593 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 378 000 kronor.

I förra årets statsverksproposition anmälde departementschefen, att arbetsbelastningen inom handelsdepartementet hade ökat och skulle komma att öka än mer, framför allt med hänsyn till vårt lands deltagande i den europeiska frihandelssammanslutningen. Han förutsatte att en eventuell ökning av personalen inom departementets statssekreterare- och handelsavdelningar skulle få tillgodoses genom anställande av extra personal inom ramen för tillgängliga medel, varvid dubblering av tjänster kunde bli i viss utsträckning erforderlig.

Kungl. Maj:t har sedermera förordnat en tjänsteman hos riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap att inom departementets handelsavdelning från och med den 1 mars 1960 tills vidare bestrida göromål som ankommer på byråchef i departementet samt föreskrivit, att förordnandet skall vara vikariatslöneförordnande. Då arbetsbelastningen på handelsavdelningen alltjämt tenderar att öka föreslår departementschefen inrättande från och med nästa budgetår — i utbyte mot vikariatslöneförordnandet — av en ordinarie byråchefstjänst i Br 2. Samtidigt bör nyinrättas en tjänst som kanslibiträde i Ao 7.

Enligt vad som antyddes förra året berör den inom handelsdepartementets verksamhetsområde ökade aktiviteten även statssekreteraravdelningens budgetbyrå. För en förstärkning av personalen där förordas inrättande från och med nästa budgetår av en ny tjänst som budgetsekreterare i ABr 25.

Nu angivna förändringar motiverar i grundlönehänseende höjning av anslaget med netto 36 300 kronor. Därutöver beräknas 4 100 kronor i anledning av vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit om förändring av tjänsten som förste kanslissekreterare i lönegraden Ao 23 vid lotterisektionen till en tjänst som byrådirektör i lönegraden Ao 26.

För automatiska utgiftsökningar beräknas tillsammans 174 600 kronor, huvudsakligen avseende rörligt tillägg och redan beslutad höjning av grundlönerna inom löneplan B.

*Utskottet*, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har i övrigt icke något att erinra mot de förordade personalförändringarna och den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöning till departementschefen .....	51 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	657 400
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i> .....	132 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	400 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	330 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	21 800
<b>Summa kronor</b>	<b>1 593 000</b>

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 593 000 kronor.

2:o) *Handelsdepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 21), innebärande att posterna till sjukvård och till

publikationstryck uppräknas med 500 kronor respektive 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

3:o) *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterielltillverkningen*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 21 och 22), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterielltillverkningen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

4:o) *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 22), innebärande en anslagsökning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

5:o) *Extra utgifter*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 22), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

### **Industri, hantverk och handel**

6:o) *Kommerskollegium: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 23—30) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till *Kommerskollegium: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 229 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 588 200 kronor.

Departementschefen föreslår, att till förstärkning inom kommerskollegiets industribyrå, som handlägger frågor om det statliga kreditstödet åt hantverk och småindustri, under icke-ordinarieposten beräknas ett belopp av 30 000 kronor.

Även statistiska byrån är i behov av personalförstärkning. Då emellertid arbetsuppgifterna där enligt beslut av 1960 års riksdag kommer att under budgetåret 1962/63 överflyttas till statistiska centralbyrån och personalförstärkningar främst motiveras av vissa angelägna planläggnings- och utveck-

lingsarbeten, bör nu endast ifrågakomma anställande av extra befattningshavare. Departementschefen föreslår, att den särskilda anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal vid statistiska byrån uppräknas med 182 000 kronor.

Under posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde beräknas 1 200 kronor för arvode åt kollegiets organisationsföredragande.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet uttalat vid föredragning av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknas sammanlagt 8 600 kronor för uppflyttning i lönegrad av följande tjänster på utrikes- och utredningsbyrån, nämligen av två tjänster som förste byråsekreterare från Ae 21 till Ae 23, av två tjänster som kanslibitråde från Ae 7 till kontorist i Ae 9 samt av en tjänst som kontorsbiträde från reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ae 7.

Departementschefen tillstyrker kollegiets förslag om anvisande av oförändrat 120 000 kronor till bestridande av kostnaderna för det fortsatta utredningsarbetet angående den europeiska frihandelssammanslutningen och förhandlingarna om ett vidare europeiskt ekonomiskt samarbete.

Härutöver beräknas — i anledning av automatiska lönegradsförändringar och höjning av grundlönerna inom löneplan B — ökning av anslaget med sammanlagt 73 900 kronor.

Slutligen torde under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas ytterligare respektive 339 700 kronor och 5 000 kronor.

*Utskottet*, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen eller mot vad i övrigt förordats i fråga om ändringar i personalförteckningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	1 301 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	12 000

3. Avlöningar till tillfällig personal vid statistiska byrån, <i>förslagsvis</i> .....	415 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 624 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	812 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	65 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 229 000

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 4 229 000 kronor.

7:o) *Kommerskollegium*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 31—33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 632 400 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslagsposten Sjukvård i anslutning till belastningen under det sistförflutna budgetåret uppräknas med 4 000 kronor.

Till publikationstryck kan icke förordas större höjning än med 52 700 kronor, varav 50 000 kronor avser den nya publiceringen kvartalsvis av utrikeshandelns kombinerade fördelning på varor och länder.

Förevarande anslag bör från och med budgetåret 1961/62 belastas även med kostnaderna för den Kronans gruvegendom, som står under kollegiets förvaltning. Dessa kostnader bestrids för närvarande från det särskilda rikstatsanslaget Vissa kostnader för statens gruvegendom. Till ändamålet beräknas i anslutning till kollegiets förslag 47 200 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

8:o) *Bergsstaten*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 33), innebärande en uppräknning av anslaget med 40 000 kronor till följd av automatiska kostnadsökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 239 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 20 600

3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	75 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	5 000
	<hr/>
	Summa kronor 340 000

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

9:o) *Bergsstaten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 34), innebärande en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 kronor.

10:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 34 och 35) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 293 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 260 300 kronor.

För var och en av de två extraanställda ingenjörerna hos sprängämnesinspektionen torde från och med nästa budgetår arvode böra beräknas efter löneklass 21 på löneplan A. Detta motiverar uppräknig av icke-ordinarieposten med 11 300 kronor. Förslaget om ändrad lönegradsplacering för tjänsten som kanslibitråde lämnas utan bifall. Under anslagsposten Rörligt tillägg beräknas ytterligare 21 400 kronor. Anslaget för nästa budgetår blir därvid 293 000 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. <i>Avlöningar</i> till ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	98 600
2. <i>Avlöningar</i> till icke-ordinarie personal .....	136 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	53 500
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	4 600
	<hr/>
	Summa kronor 293 000

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 293 000 kronor.

11:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 35 och 36), innebärande en uppräknig av anslagsposten till expenser med 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 36 000 kronor.

12:o) *Statens hantverksinstitut*: *Avlöningar till viss personal*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 36—39) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till *Statens hantverksinstitut*: *Avlöningar till viss personal* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 778 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh m. fl.* (I: 185) och den andra inom andra kammaren av herr *Lassinantti m. fl.* (II: 276), i vilka hemställts, att riksdagen måtte anvisa medel för inrättande av en tjänst som kurskonsulent vid statens hantverksinstitut i lönegrad Ae 21 med placering i Luleå samt i anledning därav höja anslaget med erforderligt belopp.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 185.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 697 300 kronor.

För arvode åt biblioteksamanuensen på deltid torde enligt departementschefen från och med nästa budgetår medel böra beräknas motsvarande lönegrad 15, löneklass 17 på löneplan A. Den erforderliga anslagshöjningen blir 2 900 kronor. Departementschefen beräknar därjämte ytterligare 4 800 kronor för automatiska löneklassändringar. Anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter slutligen bör höjas med sammanlagt 72 800 kronor.

Yrkandena om nya tjänster vid institutet, om ändrad lönegradsplacering av befintliga tjänster där och om ytterligare medel till övertidsersättningar torde lämnas utan bifall.

Avlöningsanslaget bör i enlighet härmed bestämmas till sammanlagt avrundat 778 000 kronor.

*Utskottet*. I motionerna I: 185 och II: 276 har yrkats, att medel måtte anvisas för inrättande av en tjänst som kurskonsulent vid statens hantverksinstitut med placering i Luleå. Det må i sammanhanget erinras om att

hantverksinstitutet sedan flera år bedrivit en lokal kursverksamhet i nordligaste Sverige med tyngdpunkten förlagd till Norrbotten. Ifrågavarande verksamhet har omfattats med stort intresse av olika yrkeskategorier inom området men har av ekonomiska skäl måst bedrivas i provisoriska former och utan någon fast lokal ledning. Utskottet delar motionärernas uppfattning om det angelägna i att permanenta och intensifiera kursarbetet till gagn för sinåföretagsamheten och yrkeslivet över huvud i dessa delar av landet. Ur denna synpunkt är det utan tvivel av stort värde att ha en fast lokal administration, som kan anpassa kursverksamheten efter de speciella behoven inom området och skapa de kontakter, som äro en förutsättning för att densamma skall kunna ge det önskade utbytet.

Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid budgetbehandlingen inför nästa års statsverksproposition beaktar de anförda synpunkterna och anser sig därför nu kunna avstyrka de ifrågavarande motionerna.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och då i övrigt anledning till erinran icke finnes mot departementschefens beräkning av anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 185 och II: 276,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	237 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	350 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	175 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 800
	Summa kronor 778 000

b) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 778 000 kronor.

13:o) *Statens hantverksinstitut*: Vissa omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 39) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor.

Enligt departementschefen torde anslagsposten till sjukvård med hänsyn till belastningen under de två senaste budgetåren kunna nedräknas med 1 000 kronor. I övrigt räknas med oförändrat medelsbehov. Anslaget torde därför uppföras med 69 000 kronor.



*Utskottet* har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kronor.

14:o) *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 40—42) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 192) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 283), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 192.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 365 000 kronor.

Kostnaderna för kursverksamheten under budgetåret 1960/61 har i en av institutets styrelse fastställd inkomst- och utgiftsstat upptagits till 2 005 000 kronor. Å inkomstsidan har upptagits, förutom riksstatsanslaget, 915 000 kronor i kursavgifter, 75 000 kronor i bidrag från näringsorganisationer samt 650 000 kronor i inkomster av informationsverksamhet och publikationstryck.

Styrelsen för *statens hantverksinstitut* har hemställt, att för kursverksamheten vid institutet under budgetåret 1961/62 anvisas ytterligare 300 000 kronor. Härav hänför sig 148 000 kronor till ökade löne- och pensionskostnader m. m. samt till uppräknings av anslaget i proportion till den stegrade verksamheten, 52 000 kronor till utvidgade verksamhetsuppgifter samt 100 000 kronor till upplysningsverksamhet om sparande av bränsle m. m.

Departementschefen tillstyrker för nästa budgetår höjning med sammanlagt 35 000 kronor. Därav framgår att han inte anser sig böra tillstyrka medelsanvisning över riksstaten till den kurs- och upplysningsverksamhet om sparande av bränsle, som *hantverksinstitutet* bedriver i samarbete med riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Anslag till ändamålet utgår för närvarande av fondmedel. Departementschefen är beredd medverka till i annat sammanhang att så sker även framgent, tills vidare under budgetåren 1961/64.

*Utskottet*, som är medvetet om betydelsen av den med stöd av bl. a. förevarande anslag bedrivna kursverksamheten, anser sig dock icke böra förorda någon uppräknings av anslaget utöver vad som förordats av Kungl. Maj:t. Motionerna I: 192 och II: 283 avstyrkas sålunda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 192 och II: 283, till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

15:o) *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 42 och 43) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 193) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 282), i vilka hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att en utredning snarast verkställes beträffande behovet av utrustning på längre sikt vid statens hantverksinstitut.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 193.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

Styrelsen för statens hantverksinstitut har hemställt, att till anskaffande av utrustning vid institutet för nästa budgetår anvisas ytterligare 145 000 kronor, varav 100 000 kronor avser löpande anskaffningar för huvudsakligen de tekniska avdelningarna, 30 000 kronor installation av en ny telefonväxel samt 15 000 kronor utbyggnad av det elektriska ställverket.

Departementschefen beräknar för nästa budgetår 30 000 kronor för installation inom hantverksinstitutet av en ny telefonväxel. I övrigt torde för utrustning och inredning böra som för innevarande budgetår anvisas 150 000 kronor.

*Utskottet.* Det är givetvis angeläget, att hantverksinstitutet med hänsyn till sin undervisnings- och instruktionsverksamhet förfogar över en utrustning, som motsvarar utvecklingens krav och som kan ge den undervisning, som meddelas en även i tekniskt hänseende förebildlig karaktär. Om också de medel, som under senare år tillhandahållits institutet under förevarande anslag, torde ha möjliggjort nyanskaffningar i viss omfattning, synes dock — som framhållits i angivna motioner — på en del områden en eftersläpning råda, som är till olägenhet för verksamheten. Det torde i första hand få ankomma på hantverksinstitutet självt att göra en närmare översyn av föreliggande upprustningsbehov och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, som kunna föranledas därav. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t gör dessa förslag till föremål för närmare överväganden och — i anslutning till en samlad redovisning av utrustningsläget — till riksdagen framför de äskanden, som kunna visa sig motiverade.

Under återopande av det anförda och då förslaget till medelsanvisning

för nästa budgetår icke föranleder någon erinran, hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor;

b) att motionerna I: 193 och II: 282 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

16:o) **Motioner om anslag till statens hantverksinstitut för resestipendier åt lärare m. fl.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 191) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 284) har hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1961/62 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor till Statens hantverksinstitut: Resestipendier åt lärare m. fl. vid statens hantverksinstitut.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 284.

*Utskottet* vill framhålla, att kostnaderna för här i frågavarande ändamål — för det fall det anses angeläget att tillgodose detsamma ur synpunkten av kurslärarnas fortbildning — lämpligen torde kunna bestridas av de medel, som hantverksinstitutet i annan ordning disponerar. I enlighet härmed avstyrkas motionerna.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 191 och II: 284 icke må av riksdagen bifallas.

17:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 43—48) att dels medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1961/62 beviljas intill ett belopp av 40 000 000 kronor, dels ock till Bidrag till företagareföreningar m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Henry Hansson m. fl.* (I: 302) och den andra inom andra kammaren av herr *Darlin m. fl.* (II: 365), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må under budgetåret 1961/62 beviljas intill ett belopp av 50 miljoner kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 386) och den andra inom andra kammaren av herr *Antonsson m. fl.* (II: 446), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte för budgetåret 1961/62 under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. anvisa 1,5 miljon kronor till företagareföreningarnas administrationskostnader,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 398) och den andra inom andra kammaren av herr *Eliasson i Sundborn m. fl.* (II: 447), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte besluta att för budgetåret 1961/62 under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. anvisa 1,3 miljon kronor till företagareföreningarnas administrationskostnader,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson* (I: 396) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nordgren* och *Stenberg* (II: 457), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att under reservationsanslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. behållna medel för risktäckningsändamål skall efter Kungl. Maj:ts prövning fördelas mellan företagareföreningarna,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 389) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 452), i vilka hemställts, att riksdagen måtte med ändring av Kungl. Maj:ts förslag till Statens hantverks- och industrilånefond anvisa ett investeringsanslag av 100 miljoner kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 397) och den andra inom andra kammaren av herr *Stenberg m. fl.* (II: 455), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte besluta att för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag till förstärkning av Statens hantverks- och industrilånefond med 15 miljoner kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 365, I: 386, II: 447, I: 396, II: 452 och I: 397.

Anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. är för innevarande budgetår upptaget med 1 000 000 kronor.

För företagareföreningarnas verksamhet till gagn för hantverk och småindustri ställes statsmedel till förfogande dels i form av lån från den till statens utlåningsfonder från och med innevarande budgetår hörande statens hantverks- och industrilånefond, dels i form av bidrag och subventioner från nu förevarande anslag. En ytterligare form för statligt ekonomiskt stöd på hithörande område är kreditgarantigivningen för lån till mindre företag.

*Departementschefen* har anfört följande.

»Såsom lån till företagareföreningar har under Statens hantverks- och industrilånefond för budgetåret 1960/61 anvisats 4 milj. kronor. Med tillägg av hos föreningarna inestående odisponerade lånemedel samt av inflytande amorteringar å tidigare utlämnade lån blir föreningarnas utlåningskapacitet under det nu löpande budgetåret i runt tal 23 milj. kronor. Det är sannolikt att en del av dessa pengar kommer att stå kvar orörda den 1 juli 1961, d. v. s. vid ingången av nästa budgetår. Storleken av en dylik reservation är svår att uppskatta. Under budgetåret 1959/60 togs av tillgängliga lånemedel omkring 18 milj. kronor i anspråk. Det är troligt att något mer kommer att

förbrukas under budgetåret 1960/61, kanske 21 milj. kronor. Då kommer 2 milj. kronor att finnas kvar för ny utlåning efter den 1 juli 1961. Härtill bör läggas de under anslagsåret inflytande amorteringarna. Dessa uppskattas till drygt 9 milj. kronor. För att föreningarna under budgetåret 1961/62 skall ha tillgång till i huvudsak lika mycket nya lånemedel, 21 milj. kronor, som beräknas komma att bli förbrukade under budgetåret 1960/61, behöver under lånemedelsanslaget för nästa budgetår anvisas 10 milj. kronor, innebärande en ökning av anslaget med 6 milj. kronor. Jag anser mig böra förordna en lånemedelsanvisning för budgetåret 1961/62 av denna omfattning och vill i det följande under vederbörande punkt på kapitalbudgeten göra hemställan därom. Av anslaget bör, i likhet med vad som gäller för närvarande, en del hållas i beredskap och användas för lån i sådana fall, då detta är en lämplig åtgärd för att motverka sysselsättningssvårigheter.

Ramen för *statlig kreditgaranti* åt hantverks- och småindustriföretag är för innevarande budgetår bestämd till 35 milj. kronor, varav 3 milj. kronor beräknats för turisthotellnäringen. Under hänvisning till vad jag flera gånger tidigare uttalat om kreditgarantisystemet såsom en ur såväl företagareföreningarnas som statens synpunkter ändamålsenlig form för ekonomiskt stöd åt hantverks- och industriföretag hemställer jag, i likhet med kommerskollegium, att bemyndiganderamen för budgetåret 1961/62 uppskrives till 40 milj. kronor, varav på samma sätt som nu en mindre del, omkring 3 milj. kronor, bör reserveras för i första hand turisthotellnäringen. Skulle det mot slutet av budgetåret visa sig att sistnämnda belopp inte i sin helhet behöver användas för hotellföretag, förutsätter jag att överskjutande belopp får tas i anspråk i den sedvanliga kreditgarantiverksamheten.

Under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. är för innevarande budgetår till *administrationskostnader* beräknade 700 000 kronor. Kommerskollegium hemställer för budgetåret 1961/62 om ökning därav med 645 000 kronor.

Föreningarna själva uppskattar det samlade medelsbehovet för administrationsändamål under budgetåret 1961/62 till i det närmaste 4 milj. kronor. Det innebär en ökning av organisationen med omkring 0,5 milj. kronor i förhållande till beräkningarna för det nu löpande budgetåret och med 1,1 milj. kronor i förhållande till den faktiska förbrukningen under kalenderåret 1959. För att täcka administrationskostnader om i runt tal 4 milj. kronor under nästa budgetår står till föreningarnas förfogande löpande inkomster om cirka 2,7 milj. kronor. Därjämte kommer den 1 juli 1961 att ute hos föreningarna finnas besparingar från nettoränteinkomster å statslånemedel till belopp av cirka 2,5 milj. kronor, vilka inkomster enligt tidigare beslut av riksdagen — bland annat år 1958 men även tidigare — skall kunna användas som bidrag till föreningarnas administrationskostnader. Med hänsyn härtill anser jag mig böra för nästa budgetår förordna att administrationsposten för nästa budgetår bestäms till 800 000 kronor. Det innebär höjning av medelsanvisningen till förevarande ändamål med 100 000 kronor.

Vad härefter gäller medelsbehovet till *subventioner*, d. v. s. vad som fram-

över kan komma att behövas för att täcka föreningarnas förluster i utlåningsverksamheten, må först behandlas kommerskollegiets förslag, att föreningarna skall tillföras risktäckningskapital, motsvarande fem procent av utestående lånemedel. Vid bifall härtill skulle hos föreningarna skapas risktäckningsfonder till ett sammanlagt belopp av mellan 4 och 5 milj. kronor. För uppbyggnad av dylika fonder skulle användas i första hand odisponerade subventionsmedel hos föreningarna och dessutom de förenämnda besparingarna av nettoränteinkomster å statslånemedel ävensom viss del av hos Kungl. Maj:t inestående subventionsmedel. Jag vill i anledning av detta förslag erinra om att riksdagen så sent som år 1958 gjorde uttalanden av innebörd i huvudsak, att det är mindre ändamålsenligt att utan behovsprövning dela ut till företagareföreningarna anvisade subventionsmedel. Bland annat visar erfarenheten att förlusterna fördelar sig ojämnt mellan föreningarna med påföljd att brist uppstår på vissa håll och överskott på andra. Riksdagen förutsatte därför — i likhet med föredragande departementschefen och på av denne anförda skäl — att de av riksdagen årligen anvisade subventionsmedlen skulle i viss utsträckning stå kvar under reservationsanslaget, intill dess de olika föreningarnas behov av medel för förlusttäckning kunde med någon högre grad av säkerhet bedömas. Detta system har sedermera tillämpats och visat sig fungera väl. Jag finner det vara mindre välbetänkt att nu återgå till en ordning med utdelning till företagareföreningarna efter schematiska beräkningsgrunder av tillgängliga subventionsmedel och avstyrker alltså kollegiets förslag härutinnan.

Ett risktäckningskapital av ifrågasatt storlek, mellan 4 och 5 milj. kronor, kan ej heller anses stå i väl avvägd proportion till de beräknade faktiska förlusterna. För nästa budgetår uppskattas dessa av föreningarna själva till 1,1 milj. kronor, motsvarande mindre än 1,7 procent av utlämnat lånekapital. Häremot stod den 1 juli 1960 anvisade men icke ianspråktagna subventionsmedel till belopp av sammanlagt 3,3 milj. kronor. Även om en viss del därav förbrukas under innevarande budgetår kommer ändå — med god marginal och utan att fonderade nettoränteinkomster behöver till någon del tas i anspråk för förlusttäckning — medel att finnas tillgängliga för under budgetåret 1961/62 uppkommande förluster i låneverksamheten. För att få jämnhet i anslagsgivningen torde emellertid även för nästa budgetår särskilda subventionsmedel böra beräknas under anslaget och jag uppftar härför, i likhet med kommerskollegium, oförändrat 300 000 kronor.

Med hänsyn härtill och till vad tidigare sagts om föreningarnas behov av administrationsbidrag torde anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. för budgetåret 1961/62 uppföras med sammanlagt 1,1 milj. kronor, eller med 0,1 milj. kronor mer än som är anvisat för närvarande.»

*Utskottet.* Vad angår *kreditgarantiramen* är denna för innevarande budgetår bestämd till 35 miljoner kronor. Departementschefen har föreslagit en utvidgning av ramen för nästa budgetår till 40 miljoner kronor, vilket mot-

svarar vad kommerskollegium förordat i sin petitaskrivelse. I motionerna I: 302 och II: 365 har emellertid en ytterligare utvidgning av ramen ansetts motiverad eller intill ett belopp av 50 miljoner kronor. — Utskottet har vid sina överväganden av frågan om de statliga insatserna på förevarande område såtillvida delat motionärernas uppfattning, att utskottet funnit en viss ytterligare ökning av garantiramen i förhållande till departementschefens förslag önskvärd. Härför tala främst de växande lånebehov, som uppstå för den mindre företagsamheten i samband med dess omställning och anpassning till successivt ändrade marknadsförhållanden. Med hänsyn härtill och då kreditgarantisystemet utgör en ur såväl företagareföreningarnas som statens synpunkter ändamålsenlig form för ekonomiskt stöd förordar utskottet, att garantiramen för nästa budgetår bestämmas till 45 miljoner kronor.

I fråga om *länemedelsanslaget* på kapitalbudgeten kan konstateras, att den faktiska utlåningen från företagareföreningarna under budgetåret 1958/59 utgjorde drygt 14 miljoner kronor och 1959/60 ca 18 miljoner kronor. För innevarande budgetår har departementschefen beräknat, att föreningarnas utlåning kommer att stiga till ungefär 21 miljoner kronor, vilken nivå han även tagit som utgångspunkt vid bedömningen av anslagsbehovet för nästa budgetår. Till täckande av ett lånebehov av nämnda storleksordning skulle då enligt departementschefen i första hand stå till förfogande inflytande amorteringar å drygt 9 miljoner kronor samt resterande länemedel från innevarande budgetår å ca 2 miljoner kronor eller tillhoppa drygt 11 miljoner kronor. Härutöver skulle erfordras ett tillskott av nytt kapital om 10 miljoner kronor, vilket belopp föreslås anvisat i form av investeringsanslag å kapitalbudgeten.

Utskottet har vid sin prövning av anslagsfrågan haft att beakta de i motionerna I: 389 och II: 452 samt I: 397 och II: 455 framförda yrkandena om en ytterligare tilldelning av länemedel. Utskottet har emellertid med hänsyn till den i det föregående förordade utvidgningen av garantiramen ansett sig kunna godtaga, att avsättningen till hantverks- och industrilånefonden begränsas till det av departementschefen föreslagna beloppet, vartill utskottet återkommer i sitt utlåtande nr 48.

I anslutning till det föregående vill utskottet fästa uppmärksamheten på de riktlinjer för garanti- och lånegivningen, som antogs av fjolårets riksdag. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t beaktar det behov, som kan föreligga att tid efter annan ompröva nämnda riktlinjer ur synpunkten att ge det samlade lånestödet en ändamålsenlig inriktning. Bl. a. synes det utskottet böra övervägas, om icke med hänsyn till den successivt ökade garantiramen en sänkning av den nedre gränsen för utställande av lånegarantier bör övervägas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva denna fråga och för riksdagen framlägga de förslag, som kunna föras därav.

Under anslaget *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* ha för innevarande budgetår till administrationskostnader beräknats 700 000 kronor och till subventioner 300 000 kronor eller tillhoppa 1 000 000 kronor. Departements-

chefen föreslår för nästa budgetår en uppräknig av administrationsdelen till 800 000 kronor, innebärande att anslaget i sin helhet upptages med 1 100 000 kronor.

Företagareföreningarna själva beräkna sina *administrationskostnader* för nästa budgetår till 4 miljoner kronor. De löpande inkomsterna, statsbidraget oräknat, anges till 2,7 miljoner kronor. Såväl föreningarna som kommerskollegium anse i princip, att hela mellanskillnaden skall täckas med statsbidrag. Åt en sådan uppfattning ger även motionerna I: 398 och II: 447 samt I: 386 och II: 446 uttryck. I de båda förstnämnda motionerna yrkas sålunda till administrationskostnaderna ett belopp av 1,3 miljon kronor och i de båda senare ett belopp av 1,5 miljon kronor. I motionerna erinras i sammanhanget om den minskning i föreningarnas inkomster, som blivit följden av att dels viss tidigare räntefrihet för föreningarna upphört, dels statsräntan för dessas lånemedel ökat. Inkomstminskningen tvingar enligt motionärerna föreningarna att taga i anspråk för risktäckningsändamål avsatta kapitalmedel samtidigt som de nödgas avstå från erforderliga organisationsförstärkningar.

Utskottet är för sin del medvetet om behovet av att successivt förstärka företagareföreningarnas organisation med hänsyn till de ökade anspråk, som efter hand ställas på denna. Utskottet vill emellertid också erinra om att en successiv förstärkning under senare år möjliggjorts genom de ökade medel, som föreningarna kunnat disponera för administrationsändamål. Endast för ett par år sedan uppgick sålunda de beräknade årskostnaderna för föreningarnas organisation till 2 miljoner kronor. För innevarande budgetår uppskattas ifrågavarande kostnader till ca 3,5 miljoner kronor; för nästa budgetår utgår man vid anslagsberäkningen från en totalkostnad av 4 miljoner kronor. För att täcka sistnämnda kostnad står i första hand till föreningarnas förfogande löpande inkomster, som — statsbidraget oräknat — uppskattas till 2,7 miljoner kronor. Lägges härtill det av departementschefen förordade statsbidraget å 0,8 miljon kronor, skulle därvid tillhoppa 3,5 miljoner kronor stå till föreningarnas disposition. Härutöver förfoga föreningarna över besparingar från tidigare nettoränteinkomster å statslånemedel till belopp om ca 2,5 miljoner kronor, vilka inkomster enligt beslut av riksdagen skola kunna användas som bidrag till föreningarnas administrationskostnader. I enlighet med det anförda anser sig utskottet böra avstyrka motionerna och tillstyrka bifall till departementschefens förslag till medelsanvisning för ändamålet.

Vad angår medelsbehovet till *subventioner* synes detta i enlighet med departementschefens förslag böra beräknas till 300 000 kronor. I sammanhanget vill utskottet erinra om att i motionerna I: 396 och II: 457 yrkats, att den del av subventionsmedlen, som Kungl. Maj:t brukar ha innestående som en reservation under förevarande anslag, måtte fördelas mellan föreningarna. I anslutning härtill vill utskottet erinra om att riksdagen så sent som 1958 gjorde uttalanden av innebörd i huvudsak, att det vore mindre ändamålsenligt att utan behovsprövning dela ut till företagareföreningarna anvi-



sade subventionsmedel. Bl. a. visade erfarenheten att förlusterna fördelade sig ojämnt mellan föreningarna, vilket även motiverade att en viss del av subventionerna stode kvar under reservationsanslaget, intill dess de olika föreningarnas behov av medel för förlusttäckning kunde med någon grad av säkerhet bedömas. Utskottet ser åtminstone icke för det närvarande någon anledning att frånga angivna ställningstagande och avstyrker sålunda bifall till motionerna.

Beträffande anslaget till hantverks- och industrilånefonden gör utskottet hemställan i sitt utlåtande nr 48.

Under återopande av vad sålunda uttalats hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 302 och II: 365, medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1961/62 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kronor;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 386 och II: 446 samt I: 398 och II: 447, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor;

III. att motionerna I: 396 och II: 457 icke må av riksdagen bifallas.

18:o) Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 48 och 49) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Utskottet finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, som innebär en anslagshöjning av 200 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

19:o) *Bidrag till Sveriges standardiseringskommission.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 49 och 50), som innebär att anslaget — bortsett från en mindre tekniskt betingad avrundning uppåt — upptages med oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Sveriges standardiseringskommission* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 566 000 kronor.

20:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 19 och 20, s. 50—52), innehållande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1961/62 anvisa

a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

21:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 52—62) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson* (I: 388) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie (II: 450), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kronor, varav 750 000 kronor skulle disponeras för mässor och utställningar i utlandet till främjande av ökad export i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 450.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 200 000 kronor.

Enligt departementschefen kan handelssekreterareorganisationen för nästa budgetår med nuvarande omfattning, sju sekreterare, beräknas draga en kostnad av sammanlagt ca 1 110 000 kronor. Som han framhöll vid anmälan av förevarande anslag i förra årets statsverksproposition, finner han i och för sig en större organisation än den nuvarande motiverad. Med hänsyn till att den s. k. exportstödsberedningen ännu ej avslutat sin pågående översyn av den svenska kommersiella utlandsrepresentationen, är han dock icke för nästa budgetår beredd förorda medelsanvisning för en utbyggnad av organisationen.

Den av småindustriens exportbyrå och exportråd bedrivna verksamheten är icke minst i nuvarande europeiska marknadsläge av värde för den svenska småindustri, som strävar att vidga sina affärskontakter till att omfatta även utlandet. Med hänsyn härtill och till att erfarenheterna av verksamheten varit goda, är departementschefen beredd tillstyrka, att anslaget uppräknas med 40 300 kronor för nämnda ändamål, för vilket därvid kan disponeras sammanlagt 143 900 kronor.

I likhet med utställningsberedningen finner departementschefen, att planläggningen av statens stöd åt den kommersiella mäss- och utställningsverksamheten i utlandet förutsätter, att det planerande organet, d. v. s. beredningen själv, ges möjligheter att överblicka vilka medel som står till buds för ändamålet. En finansiering av detta statliga stöd över riksstaten innebär därför i sig en fördel i jämförelse med den hittillsvarande finansieringen ge-

nom anlåtande av fondmedel. Departementschefen ansluter sig också till tanken att statsbidrag bör kunna utgå såväl till framträdanden av numera traditionell art, d. v. s. till informationskontor vid olika internationella mässor och utställningar, som i samband med större, mera samlade svenska framträdanden under en längre tid i ett visst land. Erfarenheterna rörande kostnaderna och de lämpliga formerna för framträdanden av detta slag är begränsade. Medelsbehovet påverkas av bl. a. sådana frågor som avvägningen mellan statens och näringslivets insatser och möjligheterna till en effektiv samordning i Sverige av olika berörda parter medverkan. Departementschefen är därför icke nu beredd att biträda utställningsberedningens förslag om medelstildelning av ca 750 000 kronor utan stannar för att föreslå, att under anslaget uppföres ett belopp av 250 000 kronor för utställnings- och mässverksamheten.

Till statsbidrag för genomförande av marknadsundersökningar utomlands och till utrikeshandelsstipendier m. m. beräknas ett medelsbehov av 96 100 kronor.

Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel ävensom att vid behov göra jämkningar mellan olika ändamål.

*Utskottet* vill understryka den successivt ökade betydelse, som till följd av den pågående utvecklingen mot marknadsintegration och multilateralisering av världshandeln måste tillmätas de olika verksamheter, som bedrivs med stöd av medel från förevarande och närmast följande anslag. Detta gäller i första hand handelssekreterareverksamheten, som på de marknader den omfattar utgör ett värdefullt kommersiellt komplement till den ordinarie utrikesrepresentationen. Det gäller vidare den verksamhet, som bedrivs av de svenska handelskamrarna utomlands, och de insatser, som fortlöpande göras för att manifesteras de svenska exportintressena på utländska mässor och utställningar. Även den verksamhet, som utövas av småindustriens exportbyrå och exportråd som stöd åt den mindre företagsamhetens exportplanering, bör här nämnas. Värdet av ifrågakvarande verksamheter motiverar, att de ekonomiskt underbyggas i rimlig utsträckning.

Vad angår mäss- och utställningsverksamheten har i motionerna I: 388 och II: 450 yrkats, att för ändamålet beräknas förutom de av departementschefen förordade 250 000 kronorna ytterligare ett belopp av 500 000 kronor. En sådan medelstildelning skulle motsvara utställningsberedningens bedömning av anslagsbehovet. Utskottet delar för sin del i och för sig motionärernas uppfattning om betydelsen i dagens läge av den kommersiella utställningsverksamheten. Utskottet anser dock i likhet med departementschefen, att en ytterligare utvidgning av medelsramen bör anstå i avvaktan på erfarenheterna av den nya uppläggning, som man i viss utsträckning ämnar ge de svenska utställningsframträdandena. I enlighet härmed avstyrkas motionerna.

Under hänvisning till det anförda vill utskottet biträda den under förevarande punkt äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 388 och II: 450, till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

22:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 62—65) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

Sedan många år har medel årligen anvisats över riksstaten till svenska handelskammare utomlands, från och med budgetåret 1944/45 med oförändrat 102 000 kronor. Därutöver har sedan länge och i stigande omfattning de olika kamrarna beviljats ytterligare årliga statsbidrag ur handels- och sjöfartsfonden. Bidragen utgår för kalenderår, vare sig det är fråga om medel över riksstaten eller fondmedel.

Ramen för det sammanlagda statliga stödet till de nio ifrågakommande svenska handelskamrarna i utlandet har under år 1960 legat vid omkring 700 000 kronor. För år 1961 har förutsetts ungefär samma belopp. Ehuru budgetberäkningar och anslagsäskanden för år 1962 icke ingivits av handelskamrarna, har exportstödsberedningen ansett det rimligt antaga, att statens stöd även för detta år bör kunna utgå inom en oförändrad totalram. Finansieringen genom fondmedel synes emellertid då icke längre möjlig. Beredningen föreslår därför, att statsbidragen för år 1962 i sin helhet anvisas över riksstaten för budgetåret 1961/62. Det torde därvid få ankomma på Kungl. Maj:t att inom den givna ramen fördela statsbidragen med utgångspunkt från de vid fördelningstillfället aktuella behoven.

Departementschefen ansluter sig till vad exportstödsberedningen sålunda föreslagit och förordar, att under särskilt reservationsanslag för budgetåret 1961/62 till berörda ändamål anvisas 700 000 kronor.

*Utskottet*, som i sammanhanget erinrar om sitt uttalande under föregående punkt, har icke något att erinra mot vad sålunda föreslagits.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

### Sveriges geologiska undersökning

23:o) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 66—69) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlö-

ningsstat för undersökningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 637 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 384 500 kronor.

För järnmalmundersökningar i Norrbotten tillstyrker departementschefen inrättande från och med nästa budgetår av en tjänst som statsgeolog i Ae 25. Medelsbehovet under anslaget ökar härigenom med 24 300 kronor. För arvode åt geologiska undersökningens föredragande i organisationsfrågor bör i anslaget inräknas 1 200 kronor. Verksamheten vid undersökningen är försöksvis organiserad på byråer och sektioner, därvid tilläggsarvoden utgår till de tjänstemän, som inom ramen för försöksverksamheten leder arbetet på resp. byråer och sektioner. Till detta ändamål föreslås ytterligare 17 400 kronor, vilket yrkande sammanhänger med höjningen av chefstjänstemännens löner. I övrigt torde medel anvisas för höjda grundlöner och lönegradsupplyttningar samt för löneklassändringar med resp. 13 800 och 13 000 kronor, vidare för rörligt tillägg med 181 100 kronor och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 1 700 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna ändringen i personalförteckningen liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning uppföra ytterligare en tjänst som statsgeolog i Ae 25;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	506 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t .....	1 200
3. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i> ....	777 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	909 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	399 500
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	44 000
Summa kronor	2 637 000

c) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 637 000 kronor.

24:o) **Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 69 och 70), som innebär att posterna till bränsle, elektrisk energi och vatten, till övriga expenser samt till inköp och underhåll av materiel uppräknas med resp. 5 100, 6 000 och 5 000 kronor samt att posterna till omkostnader i anledning av uppdrag och till publikationstryck nedräknas med resp. 70 000 och 10 000 kronor, får utskottet — under erinran om att anslagsminskningen utgör 63 900 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 011 000 kronor.

25:o) **Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 70), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 154 000 kronor.

26:o) **Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 70 och 71), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

27:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, s. 71—76) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 991 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 516 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att han vid flera tidigare tillfällen framhållit det stora värdet av geologiska undersökningens malmletningsverksamhet. Exempelvis kan i dag konstateras, att legodriftsgruvorna i Västerbottens län, vilka började brytas år 1940, efter avdrag för samtliga investeringskostnader och erlagda kommunalskatter har tillfört staten netto omkring 40 milj. kronor. Det innebär ett tiofaldigt utbyte på nedlagda kostnader. Vid de i geologiska undersökningens regi under senare år utförda undersökningarna i Svappavaara inom östra delen av Kiruna stad har påvisats järnmalmstillgångar av även för lappländska förhållanden betydande storlek. De pågående undersökningarna i Stekenjokk lovar likaledes gott. Hitills har där påvisats tillgångar om cirka 10 milj. ton kopparzinkmalm med goda utsikter till ytterligare fynd.

Vid bedömning av värdet av malmletningsverksamheten må även beaktas, att tillkommande gruvdrift ger arbetstillfällen och över huvud taget

skapar underlag för ökad livaktighet i bygder, som eljest på grund av sitt isolerade läge har ett svagt utvecklat näringsliv. I synnerhet de norrländska malmfyndigheterna ligger ofta i sådana trakter.

Med hänsyn bland annat härtill har den statliga malmletningsverksamheten i geologiska undersökningens regi successivt utbyggt, och för budgetåret 1960/61 är till ändamålet anvisade under förevarande anslag drygt 1,5 milj. kronor. För fortsatt effektivisering och utbyggnad av verksamheten bör under budgetåret 1961/62 ytterligare medel ställas till geologiska undersökningens förfogande. Departementschefen uppskattar det ökade anslagsbehovet till 475 000 kronor, varav 300 000 kronor avses för de geofysiska flygmätningarna. Av återstoden torde en viss del behöva tas i anspråk för att täcka automatiska kostnadsökningar, men departementschefen förutsätter att genom anslagsförstärkningen också någon utvidgning av diamantborrningsarbetet skall kunna åstadkommas.

*Utskottet*, som ansluter sig till vad departementschefen anfört om värdet av geologiska undersökningens malmletningsverksamhet och behovet av att successivt effektivisera densamma, har icke något att erinra mot den förordade medelsanvisningen för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 991 000 kronor.

### **Teknisk provnings- och försöksverksamhet**

28:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar. Statens provningsanstalt: Omkostnader. Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet. Statens provningsanstalt: Utrustning.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 28, proposition nr 41) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 121), varom utskottet velat här erinra.

29:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 77—94) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 5 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 775 800 kronor.

Departementschefen redovisar ett av flygtekniska rådet avgivet betänkande, kallat Mål och medel för svensk flygforskning, jämte remissyttranden

däröver. I betänkandet lämnas en närmare redogörelse för den förväntade flygtekniska utvecklingen framöver och understrykes mot bakgrund härav angelägenheten av att en förstärkning kommer till stånd av de materiella och personella resurserna på flygforskningsområdet. Särskilt betonas nödvändigheten av att flygtekniska försöksanstaltens arbetsbetingelser förbättras. En väsentlig ökning av den där anställda forskningspersonalen bör sålunda möjliggöras. Det statliga tillskottet för anstaltens egen forskning, den s. k. nettoutgiften, förutsättes i sammanhanget under en treårsperiod stiga från 1,2 till 2,8 milj. kronor. Samtidigt räknar rådet med avsevärt ökade statliga insatser för utrustningsändamål. Flygtekniska försöksanstalten har i sin petitaskrivelse för budgetåret 1961/62 anslutit sig till förslaget i betänkandet.

Departementschefen redovisar närmare sina överväganden i anslutning till det framlagda betänkandet. Bl. a. konstaterar han, att flygindustrien i de flesta länder — även i vårt — f. n. befinner sig i ett omställningsskede av genomgripande natur med svåra anpassningsproblem. Den aktuella situationen för flygtekniken rymmer därför många osäkerhetsfaktorer. Härtill kommer vid bedömningen av förslaget, att prognoserna för luftfartens utveckling icke enbart kan vara avgörande, då det gäller att pröva frågan om ökade statliga insatser för svensk flygforskning. En avvägning måste här ske mot andra angelägna forsknings- och utvecklingsuppgifter.

De anförda övervägandena har lett departementschefen till den uppfattningen, att några mera kostnadskrävande utökningar av anstalten inte bör under nuvarande förhållanden ifrågakomma. Bland annat bör anstaltens nettoutgift bibehållas vid oförändrat 1,2 milj. kronor och eljest ökat utrymme beredas för i huvudsak endast automatiska kostnadsförändringar. Dock torde i anledning av yrkandena för nästa budgetår om förstärkning av forskarstaben medel böra anvisas för 4 nya tjänster som laborator i lönegraden Be 1 i utbyte mot ett lika stort antal tjänster som förste forskningsingenjör i lönegraden Ae 26. Merkostnaderna för ifrågavarande utbyte av tjänster blir 29 700 kronor. Departementschefen tillstyrker också under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökade medel för extra-ordinarie-sättning av vissa f. n. extra tjänster. Härför beräknas 86 000 kronor. Arvodesposten föreslås ökad med 600 kronor. Därutöver beräknas för beslutade lönegradsuppflyttningar och grundlöneändringar samt för löneklassändringar höjning med sammanlagt 45 000 kronor. Till rörligt tillägg bör anvisas ytterligare 394 900 kronor och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter ytterligare 3 200 kronor. — De förordade uppräkningsarna uppgår sammanlagt till drygt 824 000 kronor.

*Utskottet* anser sig kunna ansluta sig till de synpunkter och ställningstaganden, som redovisats av departementschefen i anslutning till det av flygtekniska rådet avgivna betänkandet, och finner på de av departementschefen anförda skälen motiverat att icke nu medverka till någon mera kostnadskrävande utvidgning av verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten.



De förändringar i tjänstehänseende för vissa befattningshavare liksom de anslagsuppräknningar — huvudsakligen av automatisk karaktär — som förordats, ha icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, som föranledas av vad departementschefen anført i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	221 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t .....	18 600
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ....	2 178 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	2 239 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	893 200
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	49 300
	5 600 000

Summa kronor 5 600 000

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 5 600 000 kronor.

30:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 94—96), som innebär en uppräknning av anslagsposterna till ersättningar vid utrikes resor, till publikationstryck och till bibliotek med resp. 12 000, 3 000 och 10 000 kronor samt till övriga expenser med 51 000 kronor, får utskottet — under erinran om att anslagshöjningen med viss avrundning utgör 76 700 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

31:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: Utrustning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 96—99), som grundas på den under punkten 29 redovisade bedömningen av anstaltens verksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: Utrustning för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

32:o) Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 99—101) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 003 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 922 100 kronor.

För delvis nya arbetsuppgifter av kvalificerad art inom det hydromekanska området föreslås inrättande från och med nästa budgetår vid statens skeppsprovninganstalt av en tjänst som förste forskningsingenjör i lönegraden Ae 26 och indragning i samband därmed av en dylik tjänst i lönegraden Ae 24. Kostnadsökningen blir 2 900 kronor. Under den särskilda arvodsposten bör därjämte upptas 600 kronor för arvode åt anstaltens organisationsföredragande. Vidare torde för automatiska löneklassändringar och tjänstetidsbefordringar samt för redan beslutad höjning av grundlönerna inom löneplan B böra anvisas ytterligare sammanlagt 12 300 kronor. Anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter slutligen uppräknas med respektive 64 700 och 400 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda anförts bör anslaget för nästa budgetår ökas med sammanlagt 80 900 kronor till 1 003 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, som föranledas av vad departementschefen anför i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;
- b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	73 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t .....	2 600
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ....	318 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	443 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	155 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	10 400

Summa kronor 1 003 000

c) till *Statens skeppsprovningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 003 000 kronor.

33:o) *Statens skeppsprovningsanstalt*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 102 och 103), som innebär att delposten för verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar m. m. uppräknas med 15 000 kronor och att för vissa engångsanskaffningar av expensnatur anvisas särskilda medel om 10 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kronor.

### **Teknisk forskning**

34:o) *Statens tekniska forskningsråd*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 104 och 105) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 162 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 144 600 kronor.

Departementschefen erinrar om att anslaget — för anpassning av tekniska forskningsrådets administration till den ökade bidragsgivningen — förra året höjdes med i runt tal 20 000 kronor. I anledning av forskningsrådets yrkanden om ytterligare förstärkning av administrationen tillstyrkes för nästa budgetår uppräknning av anslaget med i ett för allt 17 400 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 162 000 kronor.

35:o) **Teknisk forskning**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s.105—107), innebärande en uppräknning av anslaget med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Teknisk forskning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 5 600 000 kronor.

36:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 107—109) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 260 000 kronor.

Staten lämnar Ingenjörsvetenskapsakademien ekonomiskt stöd över i första hand de särskilda riksstatsanslagen till Akademien och till Tekniskt-

vetenskaplig och industriell representation i utlandet. Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 200 300 och 57 600 kronor. Dessutom uppbär akademien i sin verksamhet ej oväsentliga bidrag genom statens tekniska forskningsråd. Storleken härav har under de senaste åren successivt ökat och var budgetåret 1959/60 av storleksordningen 350 000 kronor.

För nästa budgetår anser departementschefen sig inte böra tillstyrka någon bidragsökning över de två särskilda riksstatsanslagen för Ingenjörsvetenskapsakademien. Dessa torde dock sammanföras till ett anslag med rubriken Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien, vilket uppföres med ett till 260 000 kronor avrundat belopp.

*Utskottet* tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 260 000 kronor.

37:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 110—112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 473 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 340 700 kronor.

Departementschefen erinrar om att de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten vid träforskningsinstitutet regleras av ett den 4 mars 1959 mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk träforskning träffat avtal.

Kungl. Maj:t har under hösten 1960 godkänt viss omorganisation av institutets trätekniska avdelning och i det sammanhanget träffat överenskomst med nämnda stiftelse om vissa jämkningar i avtalet. Omorganisationen innebär i korthet, att — i likhet med vad som f. n. gäller på de träkemiska och papperstekniska områdena — den tillämpade forskningen på det trätekniska området i fortsättningen skall handhas av ett fristående trätekniskt centrallaboratorium, drivet av en för ändamålet bildad stiftelse, Stiftelsen Svensk träteknisk forskning. Däremot skall alltjämt grundforskningen på det trätekniska området ligga kvar hos institutet. Den trätekniska avdelningen inom detta kommer vid en sådan ordning att taga i anspråk ett något mindre belopp av statsbidraget än som förutsattes i 1959 års avtal. — Vad angår det nya centrallaboratoriet har Kungl. Maj:t av tillgängliga prisutjämningsavgiftsmedel avsatt 300 000 kronor att successivt ställas till förfogande för dess verksamhet under i första hand budgetåren 1960/61—1964/65.

För nästa budgetår föreslår departementschefen under förevarande anslag, i anslutning till avtalets numera gällande lydelse, en höjning av statsbidraget med dels 4 284 kronor, motsvarande redan beslutad ökning av grundlönen för vissa befattningshavare, dels 128 000 kronor i rörligt tillägg.

I enlighet härmed bör anslaget för nästa budgetår uppföras med avrundat 1 473 000 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 473 000 kronor.

38:o) *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 112), som innebär en uppräknig av anslaget med 20 000 kronor till följd av avtalsenligt ökade kostnader för rörligt tillägg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

39:o) *Bidrag till metallografiska institutet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 112 och 113), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

40:o) *Bidrag till institutet för optisk forskning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 113 och 114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 130 400 kronor.

Enligt departementschefen bör i enlighet med avtalets gällande lydelse posten avseende lön åt institutets föreståndare höjas med 1 572 kronor, motsvarande redan beslutad ökning av grundlönen. För rörligt tillägg upptages ytterligare 12 000 kronor. Anslaget bör därvid för nästa budgetår uppföras med avrundat 144 000 kronor.

Vid anmälan av 1960 års avtal om driften av optiska institutet anförde departementschefen (prop. 99/1960 s. 9) att frågan om anskaffande av nya lokaler för institutet borde framdeles, när olika alternativ övervägts, upptas till särskild behandling. Någon slutlig lösning av detta spörsmål har ännu icke nåtts. Det är emellertid möjligt att flyttning till nya, provisoriska lokaler kommer till stånd redan under nästa budgetår. I anledning av flyttningen uppkommande kostnader torde, efter särskild prövning av Kungl. Maj:t, få bestridas från förevarande anslag.

*Utskottet* har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag eller vad departementschefen i samband därmed anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för optisk forskning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kronor.

41:o) **Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 42, proposition nr 40) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 120), varom utskottet velat här

erinra.

42:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 115), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

### Atomenergiverksamhet

43:o) **Delegationen för atomenergifrågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, s. 116 och 117) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för delegationen för atomenergifrågor, dels ock till Delegationen för atomenergifrågor för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 130 000 kronor.

Aktiebolaget Atomenergi har i sin under nästa anslagspunkt refererade petitaskrivelse framhållit önskvärdheten av att tillsynsmyndigheterna på atomenergiområdet förses med ytterligare expertis. Delegationen för atomenergifrågor anser att antalet heltidsanställda tekniker för tillsyns- och inspektionsverksamhet under innevarande och nästa budgetår bör öka från en till tre. Departementschefen ansluter sig härtill och förordar därför bifall till delegationens yrkande om ett anslag för nästa budgetår av 150 000 kronor. Inom ramen härför torde, med hänsyn till uppgifternas permanenta karaktär, en tjänst som reaktorinspektör i lönegraden Ae 26 böra inrättas vid delegationen.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den begärda personalförstärkningen och tillstyrker, att Kungl. Maj:t bemyndigas fastställa personalförteckning för delegationen för atomenergifrågor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för delegationen för atomenergifrågor;
- b) till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

44:o) **Atomenergivverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 117—131) att dels till Atomenergivverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 102 000 000 kronor, dels bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva Aktiebolaget Atomenergi att därutöver utlägga beställningar av utrustning för sammanlagt 25 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 98 100 000 kronor.

Riktlinjer för utvecklingsarbetet på atomenergiområdet underställdes riksdagen år 1956 och lämnades därvid utan erinran. En viss omläggning av atomenergiprogrammet godkändes av 1958 års B-riksdag. — Riksdagarna åren 1957—1960 har till fullföljande av programmet anvisat sammanlagt 428,7 milj. kronor till Aktiebolaget Atomenergi och 50,0 milj. kronor till vattenfallsstyrelsen. Atomenergivverksamheten utgör en del av det investeringsprogram på energiområdet, som ingick i motiveringen till den av 1957 års riksdag beslutade allmänna energiskatten.

*Aktiebolaget Atomenergi* hemställer, att förevarande anslag höjes med 25,7 milj. kronor till 123,8 milj. kronor. Å kapitalbudgeten begäres oförändrat 20 milj. kronor. Bolaget äskar sålunda för nästa budgetår sammanlagt 143,8 milj. kronor.

*Delegationen för atomenergifrågor* tillstyrker för nästa budgetår anslag för det svenska atomenergiprogrammet om tillhoppa 152 milj. kronor, varav å driftbudgeten till Aktiebolaget Atomenergi 102 milj. kronor och å kapitalbudgeten 30 milj. kronor till vattenfallsstyrelsen och 20 milj. kronor till bolaget. Därjämte förordar delegationen att bolaget erhåller ett beställningsbemyndigande om högst 25 milj. kronor gällande uranverket i Ranstad.

*Departementschefen* har anfört bl. a. följande.

»Riktlinjer för arbetsfördelningen på atomenergiområdet underställdes 1956 års riksdag. Därvid erhöll AB Atomenergi huvudansvaret för utvecklingsarbetet, som förutsattes till helt övervägande del finansieras med statsmedel. På atombolaget skulle ankomma att dels själv utföra vissa arbeten, dels lägga ut beställningar på olika industriföretag.

Inom AB Atomenergi, som uppbyggt med såväl statligt som enskilt och kommunalt inflytande i företagets styrelse, har intressenterna dels år 1956 ingått en alltjämt delvis gällande aktieägaröverenskommelse, dels i mars 1960 inom bolagets styrelse antagit principiella riktlinjer beträffande företagets arbetsuppgifter och dess samarbete med industrien och med kraftproducenterna. För dessa riktlinjer har en redogörelse lämnats i det föregående liksom tidigare av statsutskottet (SU 1960: 10 s. 34 f.), som tagit kännedom om den nyssnämnda överenskommelsen. För egen del vill jag

anmäla, att jag, liksom utskottet i sitt här citerade utlåtande, finner de nämnda riktlinjerna innefatta ett fullföljande av 1956 års intentioner samt utgöra en godtagbar avvägning av arbetsfördelningen på atomenergiområdet.

I sina petita för budgetåret 1961/62 framför AB Atomenergi och vattenfallsstyrelsen ej några nya projekt. Åskade anslag avser enbart fullföljande och drift av redan tidigare beslutade anläggningar samt fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete.

Reaktorprogrammet innefattar närmast ett färdigställande till år 1963 av Ågesta kraftvärmeverk. Dess uppförande fortskrider enligt den tidsplan och kostnadskalkyl som anmäldes i förra årets statsverksproposition. Utrednings- och konstruktionsarbetet beträffande kraftreaktorn R 4 fullföljes av AB Atomenergi i samarbete med Asea och Nohab. Som en riktpunkt siktar man till ett idrifttagande under år 1967. Vid mitten av år 1961 skall erforderligt underlag föreligga för ett slutligt ställningstagande till projektets utformning och tidsplan. Vattenfallsstyrelsen har i underdånig framställning anhållit om tillstånd att uppföra reaktorn, som numera avses förlagd till Marviken i Östra Vikbolandets kommun i Östergötlands län. Frågan härom är för närvarande under beredning i vederbörande expertinstanser och jag avser att sedermera anmäla ärendet för Kungl. Maj:ts avgörande.

I överensstämmelse med förslagen i petita torde för budgetåret 1961/62 till Ågesta kraftvärmeverk beräknas ett anslagsbehov av 6 milj. kronor för AB Atomenergi och 20 milj. kronor för vattenfallsstyrelsen. Till projekteringsarbeten m. m. för Marvikens kraftstation åskar vattenfallsstyrelsen för nästa budgetår 10 milj. kronor. Med hänsyn till att slutlig ställning till projektet icke kan tagas förrän efter den 1 juli 1961, torde frågan om ytterligare medelsanvisning böra anmälas för riksdagen vid ett senare tillfälle. Jag förutsätter dock att härigenom icke någon förskjutning i en eljest genomförbar tidsplan skall behöva äga rum. Frågan om den sålunda förordade medelsanvisningen till vattenfallsstyrelsen budgetåret 1961/62 med 20 milj. kronor för atomenergianläggningar kommer senare denna dag att anmälas av chefen för kommunikationsdepartementet.

Forskningsresurserna inom AB Atomenergi expanderar under innevarande och nästa budgetår avsevärt genom att forskningsstationen vid Studsvik alltmer tas i bruk. Under år 1960 har den svenskbyggda nolleffektreaktorn R 2-0 och den från utlandet inköpta stora materialprovningsreaktorn R 2 tagits i drift i Studsvik. Därjämte har laboratoriet för radioaktiv metallurgi färdigställts. Nu pågående byggnadsetapp upptar laboratorier för kärnkemi, värmeteknik, strålskydd och hälsofysik samt för vissa experiment i R 2. Dessutom ingår en anläggning för radioaktivt avfall, en värmekraftcentral samt en isotopcentral. Denna skall bland annat betjäna det laboratorium som uppföres i Studsvik åt forskningsråden för medel som anslagits under ecklesiastikdepartementets kapitalbudget. Till fortsatt anläggningsarbete i Studsvik förordar jag i enlighet med AB Atomenergis beräkningar 20 milj. kronor under budgetåret 1961/62, vilket innebär en minskning med 2,8 milj. kronor jämfört med innevarande budgetårs anslag.



Av övriga tidigare beslutade reaktorprojekt vid Studsvik har den s. k. tryckzebran numera beställts hos ett svenskt industriföretag. Beträffande den snabba nolleffektreaktorn, FR 0, pågår projekteringen inom atombolaget. Vidare fortsätter bolaget utredningarna rörande en förra året anmäld större experimentreaktor för komponentutveckling, dock utan att medel för närvarande äskas till uppförande av densamma.

Råvaruprogrammet domineras av det beslutade uranverket som uppföres i Ranstad, medan arbetena beträffande tungt vatten och plutonium för närvarande begränsar sig till utvecklingsarbete och förprojektering. Till Ranstad har riksdagarna 1958—60 anvisat tillhoppa 35 milj. kronor. För nästa budgetår beräknar bolaget ett medelsbehov av 28 milj. kronor, varutöver disponeras 2 milj. kronor som anvisats för ett tills vidare uppskjutet uranraffinaderi. Delegationen för atomenergifrågor har förordat dels en anslagsnedräkning med 5 milj. kronor till 23 milj. kronor, dels att bolaget för att kunna fullfölja verket till 1964/65 bör medges rätt att därutöver utlägga beställningar om högst 25 milj. kronor. Jag biträder vad delegationen sålunda förordat.

I detta sammanhang vill jag erinra om mitt uttalande i förra årets statsverksproposition, att stora kostnader föranledes av önskemålet, att vårt land av handelspolitiska skäl och beredskapsskäl åtminstone i begränsad skala uppbygger ett självständigt inhemskt atomenergiprogram, innefattande bland annat uranverket i Ranstad som bas för bränsleförsörjningen till den utvecklade reaktortypen. Vidare anförde jag, att det, trots de kostnader det här är fråga om, av flera skäl ansetts motiverat att satsa på ett atomenergiprogram av denna omfattning. Dels väntas vår energisituation under 1970-talet komma att kräva en mycket omfattande utbyggnad av atomkraftverk, dels har även den handlingsfrihet, som ett självständigt atomenergiprogram medför, tillmätts ett avgörande värde i vår bedömning. Dessa överväganden accepterades av 1960 års riksdag utan erinran.

I anslutning härtill torde jag få anmäla, att AB Atomenergi i underdånig framställning den 16 november 1960 föreslagit att prissättningen på det uran, som kommer att utvinnas i Ranstad och som skall ingå i bränsleelement till svenska reaktorer, anknytes till det aktuella världsmarknadspriset. Som stöd för sin framställning erinrar AB Atomenergi om att halten i skiffarna i Västergötland är låg jämfört med uranförekomster i utlandet. Produktionskostnaden i Ranstad kommer därför — som redan från början framhållits — att ligga över de priser som för närvarande tillämpas i fråga om uran på världsmarknaden. AB Atomenergi understryker angelägenheten av att bedömningen av atomkraften i förhållande till andra energikällor liksom avvägningen mellan olika atomkraftalternativ sker på ett ekonomiskt rättvisande sätt. Härvid bör enligt bolagets mening merkostnaden för uran från Ranstadsanläggningen jämfört med annat uran på världsmarknaden betraktas som en beredskapskostnad, vilken icke bör inverka på prissättningen på bränsleelementen.

Utlåtande över AB Atomenergis framställning har avgivits av delegationen

för atomenergifrågor som tillstyrker bolagets förslag, att merkostnaden för Ranstads-uranet jämfört med det aktuella världsmarknadspriset icke belastar kraftföretag eller liknande urankunder utan i stället såsom en allmän beredskapskostnad i mån av behov täckes genom statsanslag till AB Atomenergi.

Jag delar AB Atomenergis uppfattning, att bedömningen av atomkraften i förhållande till andra energikällor liksom avvägningen mellan olika atomkraftalternativ bör ske på ett ekonomiskt rättvisande sätt. Bolagets prissättning på uran, som utvinnes i Ranstad, bör — därest riksdagen ej har något att erinra däremot — ske med beaktande härav och med hänsyn till det i förekommande fall tillämpliga världsmarknadspriset.

Sammanfattningsvis vill jag anföra, att jag finner AB Atomenergis program väl utformat och koncentrerat på forsknings- och utvecklingsuppgifter, som nära anknyter till den valda reaktortypen. Delegationen för atomenergifrågor har vid sin granskning av bolagets beräkningar av anslagsbehovet för budgetåret 1961/62 funnit sig — främst på grund av förväntade förskjutningar i fråga om nyanställning av personal och leveranser av materiel — böra räkna med en 10 respektive 6,8 milj. kronor lägre medelsförbrukning under 1960/61 respektive 1961/62 än bolaget utgått från i sina petita. Jag biträder delegationens beräkningar av anslagsbehovet och förordar sålunda anslag för budgetåret 1961/62 till AB Atomenergi med sammanlagt 122 milj. kronor, varav 102 milj. kronor torde anvisas under förevarande anslag. Jag kommer senare denna dag att föreslå, att återstående medelsbehov, 20 milj. kronor, anvisas AB Atomenergi under fonden för låneunderstöd på kapitalbudgeten. Därutöver torde AB Atomenergi i enlighet med förslag av delegationen för atomenergifrågor böra meddelas bemyndigande att utlägga beställningar avseende uranverket i Ranstad om ytterligare högst 25 milj. kronor.»

*Utskottet.* I sina petitaframställningar för nästa budgetår har atombolaget yrkat 143,8 miljoner kronor och vattenfallsstyrelsen 30 miljoner kronor till atomenergiverksamhet. Vad angår atombolaget har delegationen för atomenergifrågor i huvudsak tillstyrkt de förslag, som ligga till grund för yrkandena, men ansett möjligt att minska medelstillelningen till 122 miljoner kronor, vilket även motsvarar departementschefens bedömning av medelsbehovet. Såväl departementschefen som delegationen har vid sina ställningstaganden förutsatt, att bolaget dessutom erhåller visst beställningsbemyndigande. I fråga om vattenfallsstyrelsen har departementschefen tillstyrkt anvisning av 20 miljoner kronor. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att riksdagen numera på kapitalbudgeten, under statens vattenfallsverks fond, anvisat ett investeringsanslag å nämnda belopp.

Det arbetsprogram, som ligger till grund för atombolagets anslagsäskanden för nästa budgetår, innebär endast fullföljande och drift av redan tidigare beslutade anläggningar samt fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete. Vad angår den närmare utformningen av programmet för det närmaste året,

sådant det redovisats av departementschefen, har utskottet icke haft något att erinra. Den yrkade medelsanvisningen avser bl. a. fortsatta anläggningsarbeten och materielanskaffningar i anslutning till kraftvärmeverket R 3/Adam i Ågesta, fortsatta anläggningsarbeten vid forskningsstationen i Studsvik och fullföljande av Ranstadprojektet. I övrigt föranledes anslagsbehovet av den fortlöpande verksamheten vid bolagets olika avdelningar, materiel- och instrumentanskaffningar av olika slag etc. Utskottet har icke något att invända mot de gjorda medelsberäkningarna och tillstyrker, att i enlighet med departementschefens förslag ett belopp av 122 miljoner kronor ställes till atombolagets förfogande, varav 102 miljoner på driftbudgeten och 20 miljoner på kapitalbudgeten. Härutöver torde — som departementschefen förutsatt — beställningsbemyndigande böra lämnas bolaget å 25 miljoner kronor, vilket belopp hänför sig till uranverket i Ranstad.

Utskottet, som beträffande anslaget på kapitalbudgeten till bolaget kommer att göra hemställan i sitt utlåtande nr 48, hemställer, såvitt angår här förevarande anslag,

att riksdagen må

a) till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 102 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva Aktiebolaget Atomenergi att därutöver utlägga beställningar av utrustning för sammanlagt 25 000 000 kronor.

45:o) **Internationellt atomenergisamarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 131—133) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 100 000 kronor.

Delegationen för atomenergifrågor hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 6 000 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att nya medel anvisas för en andra etapp inom det s. k. Halden-projektet. Den är kostnadsberäknad till sammanlagt drygt en milj. kronor, varav emellertid cirka 570 000 kronor redan ställts till förfogande inom ramen för under anslaget för innevarande budgetår tillgängliga medel.

*Utskottet* ansluter sig till vad departementschefen anfört rörande värdet av Sveriges deltagande i det internationella samarbetet på atomenergiområdet och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

**Pris- och konkurrensförhållanden m. m.**

46:o) Näringsfrihetsrådet: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 134), innebärande en uppräknig av anslaget med 15 500 kronor, varav 10 500 kronor hänför sig till höjning av ordförandens arvode samt resp. 4 800 och 200 kronor till anslagsposterna rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

**Avlöningsstat**

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	102 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	10 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	<u>2 100</u>
Summa kronor	146 000

b) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 146 000 kronor.

47:o) Näringsfrihetsrådet: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 134 och 135), som innebär en nedräkning av anslaget med 3 200 kronor till följd av minskad belastning å posten till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

48:o) Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 136—140) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 882 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 707 000 kronor.

Mot bakgrund av konsumentrådets redovisade ställningstagande till frågan om tvättforskningens lämpliga bedrivande finns det enligt departementschefen ingen anledning längre att hålla svävande frågan huruvida

hemtvätforskningen vid konsumentinstitutet bör ligga där den ligger eller sammanföras med forskning på annat håll. Statsrådet anser det alltså mest ändamålsenligt, att det till statens institut för konsumentfrågor knutna laboratoriet, där arbetet hittills varit huvudsakligen inriktat på tvättfrågor, från och med nästa budgetår fast inordnas under institutet. Då erforderliga medel för laboratoriets drift redan beviljats av konsumentrådet för tiden fram till och med den 31 januari 1962, torde institutets avlönings- och omkostnadsanslag inte behöva uppräknas med mer än 5/12 av den beräknade totala årskostnaden för laboratoriet.

I enlighet med institutets i sina petita framförda önskemål föreslås att den vid laboratoriet nu stadigvarande personalen under nästa budgetår erhåller extra ordinarie tjänster i institutet med i huvudsak den lönegradsplacering, som motsvarar nuvarande arvoden. Medel torde sålunda böra beräknas för inrättande av tjänster för en förste intendent i Ae 24, en förste assistent i Ae 21, tre assistenter i Ae 13 samt sju tekniska biträden, därav två i Ae 9, två i Ae 7 och tre i Ae 5. Den härav betingade uppräkningskostnaden för de fem sista månaderna av nästa budgetår till 89 000 kronor. För extra personal och experter vid laboratoriet bör medel anvisas med 9 200 kronor, vilket svarar mot 22 000 kronor för helt budgetår. För laboratoriets räkning nödvändiggörs även en anslagshöjning med 400 kronor avseende vikariatsersättningar och med 1 900 kronor avseende kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Sammanlagt erfordras alltså en ökning av förevarande anslag med 100 500 kronor i anledning av det föreslagna inordnandet av laboratoriet under institutet, vilket belopp sålunda avser tiden februari—juni 1962.

Vad beträffar institutets övriga äskanden föreslås ordinariesättning av tjänsten som direktör och tillstyrkes därjämte höjning av anslagsposter-na Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter med respektive 65 800 och 4 100 kronor. Kostnaderna för författningsenliga löneklassuppflyttningar m. m. kan uppskattas till 4 000 kronor, varjämte anslaget bör uppräknas med 600 kronor, utgörande arvode till en organisationsföredragande vid institutet.

*Utskottet* tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

## Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> . . . . .	3 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal . . . . .	623 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	184 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> . . . . .	17 800
	Summa kronor 882 000

c) till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 882 000 kronor.

49:o) *Statens institut för konsumentfrågor*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 140—142) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 307 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 222 000 kronor.

Omkostnaderna för konsumentinstitutets laboratorium uppskattas till 62 000 kronor för helt budgetår. Då medel för nästa budgetår erfordras endast för tiden februari—juni 1962, torde förevarande anslag böra för detta ändamål höjas med 26 000 kronor, varav för sjukvård 500 kronor, reseersättningar likaledes 500 kronor, övriga expenser 10 000 kronor samt övriga utgifter 15 000 kronor.

Institutets publikationer, framför allt den periodiska tidskriften Råd och Rön, har vunnit uppskattning hos konsumenterna. Antalet prenumeranter har således ökat kontinuerligt från år till år och beräknas vid ingången av nästa budgetår uppgå till 20 000. De härav föranledda trycknings- och distributionskostnaderna kräver en anslagsökning om 50 000 kronor. För att underlätta administrationen av och utgiftsredovisningen för tidskriften, vilken är ekonomiskt självbärande, förordas att samtliga framställningskostnader m. m. av expensnatur liksom distributionskostnaderna i fortsättningen får betalas ur anslagsposten Publikationstryck.

I anledning av institutets övriga äskanden föreslås följande anslagshöjningar, vilka huvudsakligen är av automatisk natur, nämligen höjning med 1 000 kronor för sjukvård och med 8 000 kronor för expenser, varav för bränsle, lyse och vatten 3 000 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens institut för konsumentfrågor*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 307 000 kronor.

50:o) **Statens konsumentråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 142 och 143) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 73 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 60 200 kronor.

Det är att räkna med att antalet ledamöter i rådets arbetsutskott kommer att utökas från tre till fem. Med hänsyn härtill och till förutsatt ökning av även antalet sammanträden, torde anslagsposten Arvoden åt ordförande och ledamöter böra uppräknas med 2 400 kronor. Under delposten Övriga expenser föreslås höjning med 700 kronor till löpande ändamål och med 6 000 kronor till anskaffning av möbler, m. m., i samband med flyttning till nya lokaler. Slutligen torde anslagsposten Rörligt tillägg uppräknas med 3 700 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 73 000 kronor.

51:o) **Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 144 och 145) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 800 000 kronor.

Under budgetåret 1959/60 har konsumentrådet genom bidrag möjliggjort forskning och undersökningar i ett stort antal för konsumenterna betydande spörsmål. Så har t. ex. rådet lämnat anslag till fortsatta studier av möbelfunktioner, av hemtvättens problem och bostädernas förrådsutrymmen samt till jämförande undersökningar av näringsvärdet hos färska och konserverade livsmedel. Vidare har lämnats anslag till undersökningar om säkerhetsbälten i bilar, till provningsnormer för textilier och möbler och till upplysningsverksamhet, bl. a. om inrättandet av en giftinformationscentral vid Karolinska sjukhuset. Även har anslag utgått till anordnandet av bostadsutställningar i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå.

I förra årets statsverksproposition uppskattades medelsbehovet till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning för det nu löpande budgetåret till 900 000 kronor, innebärande en i huvudsak oförändrad ram jämfört med budgetåret 1959/60. I nämnda belopp ingick med omkring 270 000 kronor kostnaderna för konsumentinstitutets laboratorium. Departementschefen har under en annan punkt föreslagit överflyttning av dessa kostnader under nästa budgetår till anslagen för avlöningar och omkostnader vid konsumentinstitutet. Den avlastning från anslaget, som laboratoriets utflyttning därifrån innebär, motiverar i och för sig minskning av förevarande anslag med beloppet 270 000 kronor till 630 000 kronor, vilket möjliggör oför-

ändrad forskningsvolym. Emellertid vill statsrådet tillstyrka en utbyggnad av rådets verksamhet och föreslår därför uppräknig av sistnämnda belopp med 70 000 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

52:o) **Bidrag till varudeklarationsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 145), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 195 000 kronor.

## Sjöfart

### *Sjöfartsverket*

53:o) **Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 146—154) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 5 635 000 kronor, dels ock lämna Kungl. Maj:t bemyndigande att under budgetåret 1961/62 i mån av behov medgiva överskridande av den i avlöningsstaten för sjöfartsstyrelsen uppförda anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 893 200 kronor.

Med hänsyn till arbetsbelastningen inom fartygsbyrån och juridisk-sociala byrån tillstyrker departementschefen inrättande av en tjänst som förste skeppsmättningskontrollör i Ae 21 resp. beräkning av ett arvode av 14 000 kronor för anlåtande av viss arbetskraft. Vidare föreslås inrättande av en tjänst som kontorist i Ae 9 och två tjänster som kontorsbiträden i reglerad befordringsgång för skötsel av det centrala sjömansregistret hos sjöfartsstyrelsen.

Departementschefen föreslår vidare, att tjänsten som överdirektör vid sjöfartsstyrelsen från och med nästa budgetår uppflyttas i lönegrad från Bp 4 till Bp 5. Den härav föranledda merkostnaden beräknas till 3 000 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en tjänst som assis-



tent i Ao 13 uppflyttas i lönegrad till Ao 15 och en tjänst som biträde i reglerad befordringgång förändras till en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 samt två tjänster som kartlitograf erhålla tjänstebestämmelsen kartograf. — Inom sjöfartsstyrelsen finnes för närvarande sju byråingenjörer i lönegrad A 21 och två förste byråingenjörer i samma lönegrad. Tjänstebestämmelsen bör i samtliga dessa fall vara förste byråingenjör.

Departementschefen erinrar om det betänkande som avgivits angående riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap organisation, vilket avses föranleda proposition till 1961 års riksdag. Förslagen i betänkandet berör sjöfartsstyrelsen så tillvida att viss uppgift inom riksnämnden tänkes överförd dit. Om riksdagen icke har något att erinra häremot torde av en eventuell omorganisation föranledda merutgifter för sjöfartsstyrelsens del få täckas genom överskridande av berörda anslagsposter i styrelsens avlönings- och omkostnadsstat.

Till bestridande av kostnaderna för särskilda mönstringsförrättare och sjömansnämnder beräknas 125 000 kronor. Sjöfartsstyrelsens förslag om särskilda arvoden till isbrytardirektören och till organisationsföredragande med 1 500 kronor resp. 1 200 kronor torde biträdas. Styrelsens äskanden i övrigt gäller förändringar av automatisk karaktär och torde bifallas.

*Utskottet*, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och departementschefens förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	2 045 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	7 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	2 140 200
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i> .....	195 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	1 161 900
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	85 700

Summa kronor 5 635 000

c) till *Sjöfartsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 5 635 000 kronor;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1961/62 i mån av behov medgiva överskridande av den i avlöningsstaten för sjöfartsstyrelsen uppförda anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal.

54:o) Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 155—157) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 175 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 056 700 kronor.

Departementschefen föreslår posten till sjukvård m. m. ökad med 5 000 kronor. För resekostnadsersättningar och traktamenten beräknas ytterligare 4 500 kronor, och för inköp av möbler och maskiner till nytillkommande lokaler förordas en engångsanvisning av 20 000 kronor. Delposten till övriga publikationer bör i anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår nedräknas med 3 000 kronor. Till den ifrågasatta kursverksamheten föreslås anvisande av 10 000 kronor. I övrigt har departementschefen ingen erinran mot sjöfartsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet under de skilda posterna. Anslaget för nästa budgetår bör då uppföras med sammanlagt 1 175 000 kronor. Rörande täckandet av eventuella merkostnader under budgetåret 1961/62 vid överflyttning från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap till sjöfartsstyrelsen av viss planläggning, torde få hänvisas till vad därom anförts under närmast föregående anslag.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 175 000 kronor.

55:o) Lots- och fyrstaten: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 157—162) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels lämna bemyndigande att i mån av behov överföra ledigbliven ordinarie personal vid lots- och fyrstaten på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsordningar som kan bli erforderliga i anledning av i statsverkspropositionen redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Lots- och fyrstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 25 052 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 23 374 800 kronor.

Rationaliseringsarbetet inom lots- och fyrväsendet fortsätter. I fråga om lotsplatsorganisationen tillstyrker departementschefen för nästa budgetår indragning av Romelsö och Skäggenäs lotsplatser och i samband därmed

förflyttning av Mönsterås lotsplats, sammanslagning av Hälsingborgs och Råå lotsplatser samt personalminskning vid Öresunds norra och södra lotsplatser och Väderöarnas lotsplats. Genom dessa rationaliseringar beräknas sammanlagt 19 tjänster vid lotsstaten kunna indragas, vilket innebär en årlig minskning av avlöningskostnaden med 278 000 kronor.

Moderniseringen av fyrväsendet möjliggör likaledes en betydande successiv personalminskning, och departementschefen tillstyrker för nästa budgetår indragning av sammanlagt 15 ordinarie och extra-ordinarie tjänster å fyrstaten. Avlöningskostnaderna beräknas härigenom minska med tillhoppa omkring 240 000 kronor. — Sjöfartsstyrelsens förslag om inrättande av två tjänster som ingenjör i Ae 15 biträdes.

I samband med rationaliseringsåtgärderna inom lots- och fyrstaten kan uppkomma svårigheter i vissa fall att omplacera överbliven personal etc. Riksdagens bemyndigande bör därför inhämtas att i mån av behov överföra ordinarie personal på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsåtgärder som kan finnas erforderliga.

Sjöfartsstyrelsens övriga yrkanden under förevarande anslag avser utgiftsförändringar av automatisk karaktär och föranleder ingen erinran från departementschefens sida. För av 1960 års riksdag beslutade lönegradsuppflyttningar, ändrad dyrortsgruppering och arvodesreglering torde sålunda beräknas ökning med respektive 6 000, 44 000 och 150 000 kronor.

Kostnaden för tjänstetidsbefordringar beräknas öka med 8 200 kronor, medan anslagsposten Särskilda löneförmåner etc. bör uppräknas med netto 173 200 kronor. Posten Rörligt tillägg bör uppräknas med 1 601 000 kronor. Med anledning av vad sålunda föreslagits bör avlöningsanslaget för lots- och fyrstaten ökas med sammanlagt 1 677 200 kronor till 25 052 000 kronor.

*Utskottet.* Som utskottet framhöll vid behandlingen av motsvarande punkt i föregående års huvudtitel torde det vid det rationaliserings- och moderniseringsarbete, som för närvarande bedrivs inom lots- och fyrväsendet, visa sig möjligt att uppnå betydande besparingar utan att sjöfartens och kustbefolkningens intressen behöva eftersättas. För nästa budgetår har som resultat av detta arbete förslag framlagts, som möjliggöra betydande personalminskningar. Utskottet tillstyrker nämnda förslag med vad de innebära av övergångsanordningar och ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten. Vad i övrigt förordats i fråga om medelsanvisningen för nästa budgetår — därvid fråga huvudsakligen är om utgiftsändringar av automatisk karaktär — föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i mån av behov överföra ledigbliven ordinarie personal vid lots- och fyrstaten på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsordningar, som kunna bliva erforderliga i anledning av i nämnda statsrådsprotokoll redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten;

c) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	8 326 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	8 080 700
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	4 219 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	4 096 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	330 000
	Summa kronor 25 052 000

d) till *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 25 052 000 kronor.

56:o) *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 162—164), som innebär att posterna Reparation och underhåll av obeckade fyrar etc., Resersättning, *Expenser* och *Resor* i samband med lotsning uppräknas med resp. 30 000, 13 000, 5 000 och 145 000 kronor och att posten *Förbrukningsartiklar* nedräknas med 10 000 kronor, får utskottet — under erinran om att anslagshöjningen utgör 183 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 5 728 000 kronor.

57:o) *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 164—166) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för inspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 517 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 338 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker sjöfartsstyrelsens förslag om inrättande vid Malmö fartygsinspektionsdistrikt av en tjänst som förste fartygsinspektör i lönegraden Ao 23. Övriga förslag om nya tjänster vid inspektionen torde lämnas utan bifall.

Styrelsens äskanden i övrigt gäller förändringar av automatisk karaktär och föranleder ingen erinran från departementschefens sida. För nästa budgetår bör anslaget till fartygsinspektionens avlöningar i enlighet härmed ökas med 179 000 kronor till sammanlagt 1 517 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för fartygsinspektionen vidtaga den ändring, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;
- b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	699 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	449 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	334 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	23 100
<b>Summa kronor</b>	<b>1 517 000</b>

- c) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 517 000 kronor.

58:o) *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 166 och 167), som innebär att delposterna till reseersättningar och till övriga expenser uppräknas med resp. 7 000 och 3 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 207 000 kronor.

**Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.**

59:o) Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 167—169) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 300 000 kronor.

Departementschefen konstaterar, att moderniseringen och rationaliseringen av säkerhetsanstalterna för sjöfarten under de senaste åren kunnat fullföljas i snabb takt. Framför allt genom automatisering av fyrar och fyrskepps ersättande med bottenfasta fyrar har en avsevärd personalreduktion uppnåtts inom fyrstaten. Denna moderniseringsprocess är emellertid långt ifrån avslutad. De medelsbehov som sjöfartsstyrelsen har anmält i sin senaste petitaskrivelse avser huvudsakligen ett fortsättande av i styrelsens långtidsplaner förutsedda ny- och ombyggnader av fyrar. Medel äskas dessutom bl. a. till vissa för rationaliseringen av lotsplatsorganisationen angelägna byggnadsföretag vid lotsplatserna.

Departementschefen är medveten om de rationaliseringsvinster, som på längre sikt erhålles genom ett fullföljande av föreliggande planer, och anser sjöfartsstyrelsens äskanden väl motiverade. Med hänsyn till nödvändigheten att så vitt möjligt begränsa investeringarna och då departementschefen under en särskild punkt föreslår en betydande medelsanvisning för sjösäkerhetens förbättrande genom en radionavigeringsanläggning vid Norrlandskusten, har han dock stannat för att förorda oförändrat anslag på driftbudgeten. På kapitalbudgeten anser departementschefen med hänsyn till förefintlig reservation en minskning med 300 000 kronor av anslaget möjlig.

Därest riksdagen godtager den medelsanvisning som nu förordats, torde det få ankomma på sjöfartsstyrelsen att inom ramen härför närmare bestämma anslagens användning. Kungl. Maj:t bör liksom hittills ha befogenhet att fatta beslut om påbörjande av företag, även om de medel, som under budgetåret står till förfogande, icke förslår att täcka hela kostnaden.

*Utskottet.* Genom de medel, som under senare år tillförts sjöfartsstyrelsen via drift- och kapitalbudgetsanslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten, har en väsentlig upprustning av de marina säkerhetsanordningarna kommit till stånd. Angelägna behov återstå för visso att tillgodose. Utskottet anser dock, att den förordade anslagsramen av 3,3 miljoner kronor — varav 2,3 miljoner kronor på driftbudgeten och 1 miljon kronor på kapitalbudgeten — är sådan, att en fortsatt rimlig utbyggnads- och moderniseringstakt blir möjlig. Förslaget till medelsanvisning tillstyrkes sålunda av utskottet, som anser att för dispositionen av berörda anslag de riktlinjer böra tillämpas, som angivits av departementschefen.

Beträffande anslaget på kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten gör utskottet hemställan i sitt utlåtande nr 48.

Med avseende å anslaget på driftbudgeten hemställer utskottet, att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

60:o) **Anläggning av radionavigeringssystem.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 169—178) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Stenberg* väckt motion (II: 113), vari hemställts, att riksdagen måtte i enlighet med sjöfartsstyrelsens förslag besluta att 2 milj. kronor av kvarstående överskottsmedel från krigsförsäkringen må disponeras för ifrågavarande anläggning och att förevarande anslag sålunda uppföres med 3,8 miljoner kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Enligt departementschefen är det angeläget, att de nya navigeringshjälpmedlen så snabbt som möjligt kan ställas till förfogande för sjöfarten vid alla våra kuster. I de starkt trafikerade och svårnavigabla farvattnen i Bottnhavet—Bottenviken med dess under långa tider av året svåra isförhållanden är det särskilt angeläget att alla möjligheter till förbättring av navigeringsmöjligheterna tillvaratas. Han är därför beredd medverka till att för nästa budgetår medel anvisas för iordningställande längs norrlandskusten av ett radionavigeringssystem med i huvudsak den utformning, som föreslås av sjöfartsstyrelsen. Hela det erforderliga beloppet bör ställas till förfogande genom medelsanvisning över riksstaten. Sjöfartsstyrelsens förslag, att för ändamålet även måtte disponeras 2 milj. kronor av överskottsmedel från statens krigsförsäkringsnämnd biträdes sålunda icke i enlighet härmed bör för budgetåret 1961/62 anvisas ett särskilt reservationsanslag om 5,8 milj. kronor till nämnda anläggning.

Som sjöfartsstyrelsen föreslår torde från och med den 1 juli 1961 den Kronan tillhöriga östersjökedjan — såväl i vad avser däri ingående fastigheter som instrument och apparater m. m. — överföras från marinförvaltningen respektive fortifikationsförvaltningen till förvaltning av sjöfartsstyrelsen och därav betingade ändringar, såvitt gäller redovisningen i berörda fastighetsfonder, vidtagas.

Eljest förutsätter departementschefen att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i de skilda frågor rörande administrationen m. m. som kommer att aktualiseras i samband med projektets genomförande, liksom att bemyndiga sjöfartsstyrelsen att sluta i sammanhanget erforderliga överenskommelser. I likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket anser han att någon ersättning till marinen för dess tidigare investeringskostnader för östersjökedjan icke bör ifrågakomma.

Vad angår driften ansluter departementschefen sig till statskontorets mening, att bidrag liksom hittills bör utgå även för statsägda deccamottagare. Med tillägg av de bidrag till driften, som Deccabolaget enligt föreliggande avtalsförslag utfäst sig att årligen erlægga till sjöfartsstyrelsen, blir de sammanlagda inkomsterna under budgetåret 1961/62 cirka 550 000 kronor. På utgiftssidan räknas med 850 000 kronor vid full utbyggnad. Med hänsyn till att norrlandskedjan inte kommer att vara i gång under hela budgetåret 1961/62 beräknas de sammanlagda driftkostnaderna därunder att uppgå till 650 000 kronor. Då departementschefen förutsätter att för driften skall upprättas en inkomst- och utgiftsstat och att endast det belopp, varmed utgifterna överstiger inkomsterna, skall belasta riksstaten, stannar anslagsbehovet för budgetåret 1961/62 vid 100 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t — eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande sjöfartsstyrelsen — att inom nämnda inkomst- och utgiftsstat anställa för driften erforderlig personal ävensom bestämma lönegradsplaceringen m. m. för densamma. Hemställan om anslag till driften göres under särskild anslagspunkt.

Utskottet finner det i likhet med departementschefen angeläget, att det existerande radionavigeringssystemet utbygges att omfatta även Bottenhavet—Bottenviken. Därmed skapas — genom en ökad framkomlighet i de berörda farvattnen och genom en ökad sjösäkerhet över huvud — väsentligt förbättrade förutsättningar för sjöfarten på Norrland och kompletteras i ett betydelsefullt hänseende de säkerhetsanordningar i övrigt inom området, som successivt byggts upp. I enlighet med denna sin inställning är utskottet berett förorda, att medel ställas till förfogande för ändamålet.

Vad angår sättet för finansieringen har i motionen II: 113 föreslagits, att av erforderliga 5,8 miljoner kronor viss del eller 2 miljoner kronor måtte anvisas av resterande överskottsmedel från statens krigsförsäkringsnämnds verksamhet. I anledning härav vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t den 8 april 1960 föreskrivit, att kvarstående odisponerat överskott å krigsförsäkringsnämndens rörelse skulle överföras till en tillfällig checkräkning i Sveriges riksbank, vilken räkning skulle upphöra senast den 30 juni 1961. Sedermera har Kungl. Maj:t den 20 januari 1961 föreskrivit, att ifrågavarande överskottsmedel skola tillföras budgeten. Med hänsyn till vad sålunda förekommit, vilket står i överensstämmelse med statsmakternas år 1952 fattade beslut rörande dispositionen av dessa medel, avstyrkes motionen.

Vad i övrigt av departementschefen föreslagits i fråga om förvaltningen av de existerande radionavigeringsanordningarna i Östersjön och beträffande finansieringen av driften av radionavigeringssystemet över huvud förleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 113, till *Anläggning av ra-*



*dionavigeringssystem* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kronor.

61:o) **Driftkostnader för radionavigeringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 178) och i anslutning till sitt under föregående punkt i utlåtandet gjorda ställningstagande till frågan om driften av radionavigeringssystemet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för radionavigeringsstationer* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

62:o) **Anskaffning av lotsbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 178 och 179), innebärande en uppräknig av anslaget med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av lotsbåtar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

63:o) **Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 179 och 180), som innebär medelsanvisning motsvarande behovet för underhåll och drift av befintliga fiskefyrar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 kronor.

64:o) **Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 180—182), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

65:o) **Statens isbrytarverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 182—184), vilket innebär en anslagssänkning av 200 000 kronor på grund av förväntad minskad belastning å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 5 600 000 kronor.

66:o) **Nytt isbrytarfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 184—187) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Gorthon* väckt motion (I:390), vari hemställts, att riksdagen måtte till Nytt isbrytarfartyg för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Antalet statsisbrytare är för närvarande fyra, nämligen *Atle*, *Ymer*, *Thule* och *Oden*. De två sistnämnda är byggda under 1950-talet och motsvarar väl de krav, som man i dag ställer på en god havsisbrytare. *Atle* byggdes år 1926 och *Ymer* 1932. I båda fallen innebär detta en för specialfartyg av förevarande slag mycket hög ålder. *Ymer* har emellertid under de senaste åren genomgått en omfattande modernisering och revidering och beräknas härigenom kunna användas under ytterligare åtminstone tio år. Någon motsvarande ombyggnad har av olika skäl ej ansetts motiverad för *Atle*, som nu är i ett mycket dåligt skick och endast under några år till torde kunna fylla sin uppgift. Bland annat är maskinanläggningen hårt nedsliten och förläggningstrymmena otidsenliga. Dessutom måste plåtarna i skrovet snarast bytas ut, om fartyget skall kunna fullgöra ytterligare tjänst. De sammanlagda kostnaderna för erforderliga ombyggnadsarbeten m. m. torde närma sig kostnaderna för ett helt nytt fartyg av motsvarande storlek.

Det successivt ökade behovet av effektiv havsisbrytning längs norrlandskusten får ses mot bakgrunden av den utbyggnad av industrien, som ägt rum där under framför allt den senaste femårsperioden och som förväntas komma att fortsätta under de närmaste åren. En nyligen företagen undersökning visar att under tiden 1960—1965 produktionskapaciteten vid exempelvis de massa- och pappersfabriker, som ligger från Gävle och norrut, kommer att öka med sammanlagt inemot en miljon ton. Jämfört med nuvarande produktionskapacitet är detta en ökning i storleksordningen 35 procent. Det står under sådana förhållanden utan vidare klart, att varje förlängning av skeppningssäsongen vintertid måste innebära betydande ekonomiska fördelar för näringslivet. Samtidigt gör de nuvarande konkurrensförhållandena på världsmarknaden det angeläget att i all tänkbar utsträckning upprätthålla kontinuerliga leveranser.

Mot bakgrunden härav och med hänsyn till att *Atle* måste läggas i reserv om några år, synes redan nu åtgärder böra vidtas i syfte att anskaffa en ny statsisbrytare. I likhet med sjöfartsstyrelsen och marinförvaltningen har departementschefen kommit till uppfattningen, att det nya fartyget bör vara av ungefär samma storlek och ha samma maskinstyrka som *Oden*. Av sysselsättningsskäl på sikt är han närmast inne på tanken att fartyget bör byggas vid svenskt varv. De närmare förutsättningarna härför i ekonomiska och andra avseenden måste emellertid först utrönas, innebärande med nödvändighet ett relativt omfattande projekterings- och konstruktionsarbete. Departementschefen föreslår att det uppdras åt marinförvaltningen att ansvara för detta arbete, vilket bör äga rum i intimt samarbete med sjöfartsstyrelsen och med företrädare för den svenska varvsindustrien. Han

förutsätter nämligen att lösningen av de många skilda tekniska problem, som fortlöpande kommer att aktualiseras, i så stor utsträckning som möjligt anförtros sådana varvs- och andra industriföretag, där den speciella sakkunskapen är till finnandes. Därvid torde den erforderliga personalförstärkningen vid marinförvaltningen kunna hållas inom relativt snäva gränser.

De sammanlagda kostnaderna för här åsyftade projekterings- och konstruktionsarbeten har uppskattats till 4 milj. kronor, varav hälften bör anvisas för nästa budgetår och återstoden för budgetåret 1962/63.

*Utskottet.* Såsom departementschefen framhållit får det successivt ökade behovet av effektiv havsisbrytning längs norrlandskusten ses mot bakgrunden av den utbyggnad av industrien, som ägt rum där, och som förväntas komma att fortsätta än snabbare under de närmaste åren. Med hänsyn härtill och då statsisbrytaren *Atle*, som byggdes år 1926, endast med viss tvekan kan användas för havsisbrytning, finner utskottet angeläget, att, såsom departementschefen föreslår, åtgärder nu vidtagas i syfte att anskaffa en ny statsisbrytare. Anförda skäl synas tala för att det nya fartyget blir av samma huvudtyp som *Oden*, även om under senare år kunna erfarenheter och gjorda vetenskapliga och praktiska rön tala för vissa modifikationer i denna. Enligt vad utskottet under hand inhämtat, synas dessa emellertid icke vara av mer genomgripande art än att behövliga specifikationer utan större tidsutdräkt inom vederbörliga myndigheter kunna sammanställas, med stöd av vilka därefter förfrågningar med begäran om offert på ny statsisbrytare utan dröjsmål torde kunna göras till inländska och utländska varv. Utskottet fäster stor vikt vid tidsfaktorn i detta sammanhang. För i synnerhet det norrländska näringslivets konkurrenskraft förefaller det nämligen icke endast vara av största vikt, att skeppningssäsongen redan de närmaste åren kan göras så lång som möjligt. Starka skäl synas därutöver tala för uppfattningen, att just åren 1964, 1965 och 1966 äro av speciell betydelse med hänsyn till möjligheterna för svensk skogsindustri att hävda sig på marknaderna. Byggnadstiden för en ny statsisbrytare torde kunna beräknas till tre år. Utskottet kan icke dela den meningen, att byggandet av den nya statsisbrytaren utan vidare bör förbehållas svenskt varv. Genom att samtidigt begära offerter av såväl svenska som utländska varv torde fördelaktigare priser och leveranstider kunna ernås. Som motiv för tanken att ställa utländska varv utanför möjligheterna att konkurrera om den beställning, det här gäller, har åberopats arbetsmarknadsskäl. Till detta vill utskottet endast anföra, att hänsyn också bör tagas till önskvärdheten av att underbygga en hög och jämn sysselsättning i de norrländska industrierna och hamnarna. Det är därför väsentligt, att något onödigt dröjsmål ej uppkommer vid byggandet av den nya statsisbrytaren, om vars nödvändighet ur denna synpunkt alla parter äro överens.

Av det anförda torde framgå att utskottet icke vill föreslå riksdagen att begränsa Kungl. Maj:ts rätt att utnyttja det under denna punkt begärda anslaget till att gälla konstruktionsarbeten. Enligt utskottets mening bör det

tvärtom till den del, det icke erfordras för färdigställande av för förfrågningar nödvändiga huvudspecifikationer, utnyttjas i samband med utläggande av beställning på ny statsisbrytare av Odens huvudtyp. I den mån ytterligare medelsanvisning för likviden i samband med själva beställningen blir nödvändig redan under närmaste budgetår, torde äskande därom framställas på tilläggsstat.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 390, i vad den avser medelsanvisningen, till *Nytt isbrytarfartyg* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor;

b) i anledning av motionen I: 390, i vad den icke behandlats under a), i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført.

67:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 187—191) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 473 000 kronor.

*Utskottet* har vid olika tillfällen understrukit behovet av att en effektivisering av sjömättningsverksamheten kommer till stånd. En ökning av anslagsramen har också skett under senare år, som möjliggjort en förstärkning av mättningskapaciteten och en successiv förnyelse i fråga om materiel och utrustning. Då utskottet i likhet med departementschefen anser, att mättningsarbetet i möjlig mån bör påskyndas, har utskottet icke något att erinra mot den förordade uppräknings av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kronor.

### ***Hamnar och farleder***

68:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 191—193) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 kronor.

*Utskottet.* Vad beträffar frågan om utbyggnad av Visby hamn vill utskottet erinra om att enligt gällande bestämmelser kan till ett arbete av detta

slag utgå statsbidrag med 2/3 av de beräknade kostnaderna. Vid sin behandling av motsvarande punkt föregående år framhöll utskottet, att, vad beträffar utbyggnaden av nämnda hamn, vissa skäl torde kunna anföras för en högre bidragsandel. Utskottet erinrade i sammanhanget om att även sjöfartsstyrelsen funnit dylika skäl föreligga och att enligt styrelsen bidraget borde utgå med 9/10 av de godkända byggnadskostnaderna. Sjöfartsstyrelsen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår ånyo gjort framställning härom. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t slutligt prövar statsbidragsfrågan, så snart en definitiv överblick över arbetenas omfattning föreligger. Utskottet utgår härvid från att så skall bli möjligt utan längre dröjsmål.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

69:o) *Statliga farledsarbeten*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 193—195) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att en rad farledsprojekt f. n. är under utredning. En del av dessa projekt är väl ägnade att komma till utförande i sysselsättningsbefrämjande syfte i ett försämrat konjunkturläge och bör därför upptas i investeringsreserven. En förutsättning härför är emellertid, att projekteringen förts fram så långt att arbetena vid behov kan påbörjas utan tidsutdräkt. För att möjliggöra slutförande av vissa pågående projekteringar och farledsförbättringar tillstyrkes ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag med 75 000 kronor.

*Utskottet* tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

70:o) *Byggande av fiskehamnar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, s. 195 och 196) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Departementschefen är medveten om att den pågående rationaliseringen av fiskerinäringen reser krav på förbättringar av hamnförhållandena på många platser. Åtskilliga fiskehamnsarbeten har också kommit till utförande under de senaste åren. Därvid har även arbetsmarknadsstyrelsen i sysselsättningsbefrämjande syfte ställt medel till förfogande (5 milj. kronor under en treårsperiod). — Inom sjöfartsstyrelsen har under senare år

en översyn skett av upprustningsbehovet på förevarande område, och resultatet därav har överlämnats till handelsdepartementet. I avvaktan på Kungl. Maj:ts prövning därav synes anslaget för nästa budgetår böra upptas med oförändrat belopp.

*Utskottet* har icke något att invända mot anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

71:o) *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 197), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

72:o) *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, s. 197 och 198) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Dahl m. fl.* (I: 186) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson i Öckerö m. fl.* (II: 281), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 milj. kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 281.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Sjöfartsstyreslen erinrar om den år 1957 överlämnade utredningen rörande storleken av de kvantiteter bensin, som årligen förbrukas av den mindre sjöfarten. Utredningen visade att de kvantiteter bensin, som då förbrukades av den mindre sjöfarten, svarade mot en bensinskatt, vilken uppskattades till 6,8 milj. kronor per år. Den utveckling mot ökat antal motorbåtar och ökning av motorernas effekter, som sedan dess ägt rum, torde ha medfört en påtaglig ökning av detta skattebelopp. Den del av bensinskatten, som kommer den mindre motorbåtstrafiken till godo, är sålunda mycket liten i jämförelse med vad som inbetalas. Styrelsen anser att man måste beakta småbåtstrafikens betydelse som kommunikationsmedel särskilt för de stora fritidsområden som finnes i landets skärgårdar. Mot bak-

grunden härav samt det stora behovet av hamnbyggnader för dessa mindre båtar, synes det sjöfartsstyrelsen skäligt att anslaget väsentligt höjes.

Departementschefen är icke beredd att förorda någon höjning av anslaget.

Utskottet är väl medvetet om det stora behovet av hamnbyggnader för den mindre motorbåtstrafiken men anser sig icke för närvarande böra förorda någon uppräknig av förevarande anslag. De i ämnet väckta motionerna avstyrkas sålunda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag av motionerna I: 186 och II: 281, till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

### **Sjöbefälsskolorna**

73:o **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 198—202) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Sjöbefälsskolorna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 756 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 321 600 kronor.

Då 1959 års riksdag beslutade en effektivisering av undervisningen vid sjöbefälsskolorna förutsattes, att utbildningen skulle omläggas successivt och skolorna i takt därmed tillföras den personal och de materiella resurser, som omorganisationen motiverade. Sjöfartsstyrelsens nu framlagda förslag om medelsanvisning till sjöbefälsskolorna för nästa budgetår avsluter därtill och till den av Kungl. Maj:t förra året beslutade omläggningen av den lägre nautiska och maskintekniska utbildningen.

Med hänsyn bland annat till att sjöbefälsskolorna för närvarande inte har det elevantal, som förutsattes vid omorganisationen — det är framför allt på den maskintekniska sidan, som tillströmningen av elever har blivit mindre än väntat — synes sjöfartsstyrelsens förslag om nya lärartjänster böra biträdas endast i så måtto, att vid sjöbefälsskolorna från och med nästa budgetår nyinrättas två tjänster som lektor i Ao 24, båda i elektroteknik, samt två tjänster som adjunkt i Ao 23 i maskinteknik m. m. Härför inräknas i ordinarieposten 98 000 kronor. Inom ramen för gällande kursplaner ytterligare uppkommande behov av lärarkrafter torde få tillgodoses genom anställande av timplärare. Detsamma gäller det lärarbehov,

som följer av att vissa klasser inrättas under kalenderåret 1961 enligt övergångsbestämmelserna i sjöbefälsskolestadgan. Till timpläraryrvoden beräknas i enlighet därmed höjning av icke-ordinarieposten med 92 600 kronor. Sistnämnda post bör därjämte uppräknas från och med nästa budgetår med 10 500 kronor för en ny tjänst som institutionstekniker i Ae 9 samt med 12 000 kronor i ökade kostnader för privatistexamina.

Kostnaderna för en extra sjökaptensklass II och en eventuell dylik klass I vid Göteborgsskolan, i båda fallen under läsåret 1961/62, synes tills vidare kunna betalas av fondmedel.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås uppflyttning i lönegrad av fem tjänster som adjunkt från Ao 21 till Ao 23. Merkostnaderna härför under ordinarieposten blir 13 900 kronor.

I övrigt tillstyrker departementschefen, med hänsyn till redan genomförda arvodeshöjningar m. m., uppräknning av den särskilda arvodesposten med 1 200 kronor samt beräknar för löneklassändringar ytterligare 7 100 kronor. Anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde vidare böra höjas med respektive 196 400 kronor och 2 700 kronor.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts bör sjöbefälsskolornas avlöningsanslag för nästa budgetår upptas med sammanlagt 2 756 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 434 400 kronor.

*Utskottet.* De av departementschefen framförda förslagen syfta till en personalmässig förstärkning av sjöbefälsskolorna och få ses som ett led i den successiva anpassningen till den sjöbefälsskoleorganisation, som godkändes av 1959 års riksdag. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka de föreslagna nya tjänsterna — liksom därav föranledda ändringar i personalförteckningen — och har ej heller i övrigt något att invända mot vad departementschefen förordat. Utskottet vill slutligen i sammanhanget erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 1 302 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 13 200



3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	977 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	437 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	25 300
	Summa kronor 2 756 000

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 756 000 kronor.

74:o) *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 203 och 204), som innebär dels att utgiftsposterna till reseersättningar och till övriga expenser uppräknas med resp. 2 700 och 27 300 kronor och dels att inkomstposten för hyror och hyresersättningar höjes med 1 100 kronor, får utskottet — under erinran om att anslagsökningen utgör 28 900 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 149 000 kronor.

75:o) *Sjöbefälsskolorna*: *Inventarier till nya skollokaler*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 204 och 205) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

På orter med sjöbefälsskola åvilar det sedan gammalt vederbörande kommun att hålla undervisningslokalerna, medan staten svarar för inventarieanskaffningen. Den av riksdagen för ett par år sedan beslutade nya sjöbefälsutbildningen innebar bland annat en ej oväsentlig ökning av antalet klassavdelningar och förutsatte därjämte större och modernare laboratorieutrymmen än som finns för närvarande. De ökade lokalbehoven avses väsentligen skola täckas genom nybyggnader, och sådana är nu under uppförande i sjöbefälsskolestäderna. Med understrykande av svårigheterna att på nuvarande stadium närmare ange storleken av utgifterna för erforderliga inventarieinköp har sjöfartsstyrelsen — enligt vad departementschefen under hand inhämtat — uppskattat hela omfattningen därav till 700 000 kronor. Av detta belopp skulle drygt hälften, eller 400 000 kronor, behöva anvisas för nästa budgetår. Denna uppskattning torde i och för sig böra lämnas utan erinran. Till ändamålet förordar departementschefen därför anvisande för budgetåret 1961/62 av 400 000 kronor under särskilt reservationsanslag. Det bör emellertid ankomma på sjöfartsstyrelsen att — när respektive byggnationer närmar sig sin fullbordan och säkrare underlag finns att bedöma storleken av kostnaderna för inköp av de nödvändiga inventarierna — göra hemställan till Kungl. Maj:t om erforderlig medelsanvisning från anslaget.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Inventarier till nya skollokaler* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

76:o) *Sjöbefälsskolorna: Utrustning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 205 och 206), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Utrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

77:o) *Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 206—208), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

78:o) *Sjöbefälsskolorna: Ersättning åt författare av läroböcker m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 208 och 209), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Ersättning åt författare av läroböcker m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

### *Övriga sjöfartsändamål*

79:o) *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 209 och 210) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 74 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att under nämnda budgetår i mån av behov medgiva överskridande av den i avlöningsstaten för pensionsanstalten uppförda anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 69 100 kronor.

I propositionen nr 92 till 1960 års riksdag anmäldes att hela frågan om handelsflottans pensionsanstalts ställning och verksamhet efter genomförande av den allmänna tilläggs pensioneringen var föremål för utredning.

Bland annat hade ett i ämnet framlagt betänkande efter vederbörlig remissbehandling ansetts böra underkastas ny översyn. Så har numera skett inom handelsdepartementet. Resultatet därav redovisas i en i november 1960 upprättad promemoria, vilken remissbehandlats. Promemorian torde komma att föranleda särskild proposition till 1961 års riksdag.

Såvitt gäller anstaltens personella organisation påkallar enligt departementschefen de i promemorian framlagda förslagen, så långt nu kan bedömas, inga egentliga ändringar. För att kunna tillgodose det behov av tillfällig personalförstärkning, som kan komma att uppstå vid förslagens genomförande, torde emellertid bemyndigande böra inhämtas för Kungl. Maj:t att i erforderlig mån medgiva överskridande av den i pensionsanstaltens avlöningsstat uppförda anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Kungl. Maj:t har den 3 juni 1960 (nr 487) utfärdat kungörelse om befäl å svenska handelsfartyg m. m. (sjöbefälskungörelse). I denna kungörelse finnes ingen motsvarighet till den i närmast föregående författning på området meddelade bestämmelsen, att hälften av vissa enligt författningen ådömda böter skall tillfalla handelsflottans pensionsanstalt. På grund härav bör den i avlöningsstaten för anstalten under rubriken Särskilda uppbördsmedel uppförda posten Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar i fortsättningen benämnas Räntor å förvaltningskostnadsfonden.

Anslaget till avlöningar torde för ändringar av automatisk natur böra ökas med 4 900 kronor till 74 000 kronor.

I avbidan på förenämnda proposition till 1961 års riksdag torde statens bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt böra i statsverkspropositionen för nästa budgetår beräknas till 700 000 kronor. Hemställan om bidraget göres under tolfte huvudtiteln.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och tillstyrker, att Kungl. Maj:t erhåller begärt bemyndigande att överskrida den i avlöningsstaten upptagna posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### *Avlöningsstat*

#### Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . .	35 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t . . . . .	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . . . . .	24 800

4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	16 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	1 200
	<hr/>
	Summa kronor 83 000

## Särskilda uppbördsmedel

Räntor å förvaltningskostnadsfonden .....	9 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 74 000

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 74 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1961/62 i mån av behov medgiva överskridande av den i avlöningsstaten för handelsflottans pensionsanstalt uppförda anslagsposten *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal*.

80:o) *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 211), som innebär en uppräknig av anslaget med 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

81:o) Statens sjöhistoriska museum: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 211—213) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 338 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 285 800 kronor.

Enligt departementschefen torde för vissa automatiska förändringar beräknas höjningar om sammanlagt avrundat 8 200 kronor. Vidare bör för vikariats- och övertidsersättningar samt för obekvämhetsstillägg räknas med ytterligare 1 100 kronor. Anslagsposterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter slutligen torde ökas med resp. 31 400 och 300 kronor.

Departementschefen tillstyrker en ny tjänst som museivakt i lönegraden Ae 7. Härför beräknas under icke-ordinarieposten höjning med 10 600 kronor. Därjämte bör för arvode åt museets organisationsföredragande under särskild anslagspost upptas ett belopp av 600 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,  
att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	118 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	143 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 200
	<hr/>
	Summa kronor 338 000

b) till *Statens sjöhistoriska museum*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 338 000 kronor.

82:o) *Statens sjöhistoriska museum*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 213 och 214), innebärande att posten till bränsle, lyse och vatten nedräknas med 5 000 kronor och att posten till övriga expenser uppräknas med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

83:o) *Statens sjöhistoriska museum*: Underhåll och ökning av samlingarna. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 214 och 215), innebärande en uppräknning av anslaget med 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum*: *Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

84:o) Läkareundersökning av sjöfolk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 215 och 216), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkareundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

85:o) Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 216), innebärande en upp-

räkning av anslaget med 5 000 kronor med hänsyn till en väntad ökning av belastningen å detsamma, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

86:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 216 och 217), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

### **Patent- och registreringsväsendet m. m.**

87:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 218—223) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för verket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 106 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 822 800 kronor.

Departementschefen förordar, att patentverket får ökade möjligheter att på patentanmälningsavdelningarna anställa tillfällig personal och inräknar för arvoden till dylik personal ett belopp av 50 000 kronor. — Förra årets riksdag beslutade för patentanmälningsavdelningarna tio nya tjänster, avsedda för läroverksutbildade ingenjörer och lönegradsplacerade jämlikt den i kommunikationsverken tillämpade befordringsgången. I enlighet med vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor bör sex av dessa tjänster ändras till tjänster som byråingenjör i Ae 19. Kostnadsökningen blir 52 250 kronor. — Med hänsyn till den nuvarande tillströmningen av bolagsärenden beräknas för bolagsavdelningen ökning med sammanlagt 39 280 kronor för ett förordnande att bestrida göromål, som ankommer på byrådirektör i A 24 och för inrättande av en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång. Besvärsavdelningen fungerar fr. o. m. den 1 januari 1961 som mellaninstans i varumärkesärenden. För att möjliggöra förstärkning av avdelningens personal föreslås inrättande av en extra tjänst som byråchef i Bg 1. Härför beräknas 32 960 kronor. Därutöver tillstyrkes inrättande av en tjänst som biträde i reglerad befordringsgång, en tjänst som eldare i Ao 7 och en tjänst som expeditionsvakt likaledes i Ao 7. Merkostnaderna blir 29 030 kronor. — Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För

flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknas 4 210 kronor för uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen av en tjänst som förste byråsekreterare från Ae 23 till Ae 24 med tjänstebestämmningen byrådirektör, av två tjänster som kanslibiträden från Ao 7 till Ao 9 med tjänstebestämmningen kontorist samt av en tjänst som föreståndare från Ao 8 till Ao 9 med tjänstebestämmningen fotograf. — Sex kontorsbiträdestjänster i Ao 5 förändras till dylika tjänster i reglerad befordringsgång. — Ytterligare beräknas för löneklassändringar, lönegrads- och grundlöneändringar m. m., rörligt tillägg samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter ökningarna med tillhoppa 1 074 300 kronor. För visst arvodesuppdrag beräknas 1 200 kronor.

Vid bifall till vad departementschefen sålunda föreslagit kommer avlöningsanslaget att öka med 1 283 200 kronor till 9 106 000 kronor. Häremot svarar ökningarna om ca 800 000 kronor av patentverkets inkomster i verksamheten, varigenom inkomstiteln i sin helhet kommer att för nästa budgetår vara uppförd med 14 800 000 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och de förordade ändringarna i personalförteckningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

#### Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	3 443 300
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t .....	4 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	3 510 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	2 008 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	139 400
	Summa kronor 9 106 000

c) till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 9 106 000 kronor.

88:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 223 och 224), innebärande en anslagshöjning av 131 500 kronor, varav 100 000 kronor hänför sig till publikationstryck, 5 000 kronor till reproduktionsverksamhet, 1 000 kronor till postavgifter m. m., 500 kronor till reseersättningar och 40 000 kronor till övriga expenser, varjämte vid beräkningen av anslaget hänsyn tagits till en ökning av särskilda uppbördsmedel med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag 1 417 000 kronor.

89:o) **Patent- och registreringsverket: Inredning och utrustning av ny flygel till ämbetsbyggnaden m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92, s. 224 och 225) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Patentverket yrkade i förra årets petita 283 000 kronor för ifrågavarande ändamål. I statsverkspropositionen lämnades ämbetsverkets beräkningar i stort sett utan erinringar. Dock förutsattes att vissa anskaffningar kunde anstå till sommaren 1961. Anslaget begränsades därför till 225 000 kronor. För nästa budgetår torde anvisas resterande belopp (283 000 — 225 000 =) 58 000 kronor jämte 12 000 kronor för anskaffning av armatur och för vissa kostnadsfördyringar.

Till utskottet har under hand överlämnats en inom handelsdepartementet upprättad, av statssekreteraren i departementet med skrivelse den 22 mars 1961 överlämnad promemoria *angående ytterligare medelsbehov för budgetåret 1961/62 till möbelanskaffning m. m. vid patent- och registreringsverket.*

I skrivelsen framhålles följande:

I anslutning till utskottets behandling av tionde huvudtiteln har jag ansett mig böra bringa till utskottets kännedom frågan om visst medelsbehov för iordningställande av några nyligen till patentverket upplåtna tjänstelokaler. Slutligt ställningstagande i frågan har icke kunnat ske i sådan tid att det varit möjligt att redovisa ärendet i någon av vårens tilläggsstater. Då emellertid ett uppskov i anslagsfrågan kan medföra att de ifrågavarande lokalerna står outnyttjade under en längre tid, har jag för utskottets beaktande låtit utarbета bifogade promemoria. — Jag vill i sammanhanget meddela, att i ärendet gemensam beredning ägt rum med finansdepartementet, som icke haft något att erinra mot storleken av det i promemorian anmälda medelsbehovet eller mot att promemorian överlämnas till utskottet.

Promemorian är av följande innehåll:

Från ett för budgetåret 1960/61 under tionde huvudtiteln uppfört reservationsanslag Patent- och registreringsverket: Inredning och utrustning av ny flygel till ämbetsbyggnaden m. m. har genom beslut av Kungl. Maj:t den 3 juni 1960 225 000 kronor ställts till patentverkets förfogande. I årets tionde huvudtitel föreslås anvisande till ändamålet av ytterligare 70 000 kronor.



Båda beloppen avser den östra av två flygelbyggnader under uppförande. Lokalerna i byggnaden blir tillgängliga för patentverket under våren 1961.

I skrivelse den 24 februari 1961 har patent- och registreringsverket anmält, att byggnadsstyrelsen numera räknar med att kunna ställa även de två översta våningarna i den västra flygeln till patentverkets disposition. Också bottenvåningen i sistnämnda flygel torde komma att få helt utnyttjas av patentverket.

Patentverket saknar medel för utrustning av de sålunda nytillkomna utrymmena i västra flygeln. Kostnaderna för gardiner, elektrisk armatur, mattor, hyllutrustning, förvaringsskåp samt övriga möbler och inventarier till de två översta våningarna i västra flygeln uppskattas av patentverket till 61 000 kronor. För motsvarande utrustning av bottenvåningen beräknas 30 500 kronor.

Vad beträffar de i västra flygeln belägna s. k. undervåningen och källarvåningen är det ännu ovisst vem som skall disponera dessa. Patentverket anser det emellertid rationellt att i samband med övriga beställningar för utrustning av byggnaden även beställs gardiner och elektrisk armatur för sistnämnda utrymmen. Kostnaderna härför uppskattas till 5 500 kronor.

Under hänvisning till det anförda har patentverket hemställt att ett belopp av 97 000 kronor anslås för inredning och utrustning av västra flygelbyggnaden.

Antalet befattningshavare hos patent- och registreringsverket har ökat avsevärt under senare år med lokalsvårigheter som följt. År 1959 räknades med att dessa svårigheter i huvudsak skulle bli avhjälpda genom att patentverket fick disponera den östra av de två flyglar till ämbetsbyggnaden, vilka för närvarande är under uppförande. Under den senaste tiden har emellertid genom ansvällning av arbetsuppgifterna ytterligare personal måst tillföras patentverket, främst dess bolagsavdelning men även patentanmälningsavdelningarna. För att tillgodose det i samband därmed ökade lokalbehovet har byggnadsstyrelsen nyligen ställt tre våningar i den västra flygelbyggnaden till förfogande för patentverket. Inflyttning beräknas kunna ske under våren 1961. Blir så inte fallet uppstår olägenheter, inte bara för patentverket utan även för vissa andra statliga institutioner, som avses skola överta lokaler, vilka patentverket för närvarande använder utanför ämbetsbyggnaden.

Med hänsyn till nämnda olägenheter har handelsministern, sedan patentverkets skrivelse föredragits för honom, ifrågasatt om inte åtgärder bör vidtas i syfte att snarast ställa erforderliga medel för inredning och utrustning av västra flygelbyggnaden till patentverkets förfogande. Patentverkets bedömningar av medelsbehovet har av handelsministern lämnats utan erinran. Handelsministern anser tillräckligt, att de för ytterligare utrustningsändamål erforderliga medlen finns tillgängliga för patentverket redan under våren, 1 juli 1961, därvid emellertid förutsätts att patentverket redan under våren, efter riksdagens behandling av frågan, får lägga ut beställningar av möbler m. m.

*Utskottet.* Kungl. Maj:t har under förevarande punkt äskat ett anslag av 70 000 kronor för inredning m. m. av den östra av de två flyglar till ämbetsbyggnaden, som är under uppförande. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Under utskottets behandling av tionde huvudtiteln har i en till utskottet med skrivelse den 22 mars 1961 överlämnad, inom handelsdepartementet

uppgjord promemoria, som redovisats i det föregående, framhållits, att byggnadsstyrelsen numera räknar med att kunna ställa ytterligare lokaler i den västra flygelbyggnaden till patentverkets disposition. Kostnaderna för härför erforderlig möbelanskaffning m. m. ha i promemorian beräknats till 97 000 kronor. Utskottet vill med anledning härav erinra om den ordning, enligt vilken anslag enligt grundlagen skola äskas, och finner det alltså icke tillfredsställande, att framställning om initiativ från utskottets sida göres på sätt här skett. Av departementets förenämnda skrivelse och promemoria framgår emellertid, att slutligt ställningstagande till frågan om iordningställande av dessa nya tjänstelokaler icke kunnat ske i sådan tid, att det varit möjligt att redovisa ärendet i någon av vårens tilläggsstater. Med hänsyn härtill och till de lokalsvårigheter, som bli en följd av ansvällningen av verkets arbetsuppgifter med därav föranledd utökning av personalen, samt då ett uppskov i anslagsfrågan kan medföra, att dessa lokaler komma att stå outnyttjade under en längre tid, vill utskottet icke motsätta sig att riksdagen nu upptager denna fråga till behandling. Mot det anmälda nya medelsbehovet synes utskottet icke något vara att erinra. Utskottet föreslår alltså, att anslaget under nu ifrågavarande punkt upptages med  $(70\ 000 + 97\ 000 =)$  167 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Patent- och registreringsverket: Inredning och utrustning av ny flygel till ämbetsbyggnaden m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 167 000 kronor.

90:o) Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, s. 225 och 226) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 193 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Mattsson* (I: 393) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hansson* i Skegrie och *Wahlund* (II: 451), har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 375 000 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 393.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 163 000 kronor.

Svenska uppfinnarkontoret hemställer, att anslaget uppräknas med 56 000 kronor till 219 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att anslaget innevarande budgetår höjdes med 10 000 kronor. Med hänsyn till det ekonomiska värdet på sikt av uppfinnarkontorets verksamhet anser han sig böra för nästa budgetår föreslå ytterligare höjning och beräknar det ökade medelsbehovet till 30 000 kronor. Departementschefen förutsätter därvid att även från privathåll mera medel

— i form av ökade bidrag från industrien och höjda avgifter vid rådfrågning — kommer att ställas till uppfinnarkontorets förfogande för bestridande av administrationskostnaderna.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t förordade höjningen, som — särskilt om den kombinerar med en motsvarande ökning av bidragen från enskilda intressenter — innebär en relativt sett icke obetydlig utvidgning av ramen för verksamheten. Ställningstagandet innebär, att motionerna I: 393 och II: 451 avstyrkas. Utskottet vill i sammanhanget hänvisa till att det belopp, som i motionerna föreslås anvisat, väsentligt överstiger, vad uppfinnarkontoret självt yrkar i sin petitaframställning för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 393 och II: 451, såvitt nu är i fråga, till Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 193 000 kronor.

91:o) Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 226 och 227) att dels till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor, dels ock medgiva att vissa staten tillkommande kapital- och räntefordringar å Ardo Aktiebolag må avskrivas.

Vidare har i de båda under föregående punkt omnämnda likalydande motionerna I: 393 av herr *Torsten Mattsson* och II: 451 av herrar *Hansson* i *Skegrie* och *Wahlund* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 85 000 kronor.

Svenska uppfinnarkontoret hemställer om en höjning av anslaget med 15 000 kronor, medan departementschefen förordar oförändrad medelsanvisning.

I sammanhanget anmäler departementschefen en särskild framställning från Ardo Aktiebolag angående befrielse från utestående kapital- och ränteskulder å två bolaget åren 1941 och 1945 beviljade lån å tillhoppa 35 000 kronor från reservationsanslaget Exploatering av vissa uppfinningar. Amorteringar har hittills skett med sammanlagt 3 000 kronor och räntebetalningar med 18 800 kronor. Under senare år har bolaget regelmässigt årligen medgivits uppskov med inbetalning av amorteringar och förfallna räntebelopp. Ifrågasvarande lån har använts huvudsakligen till patentkostnader för vissa konstruktioner, vilka aldrig kommit att industriellt utnyttjas. Departementschefen, som i ärendet inhämtat yttranden från Svenska uppfinnarkontoret och statskontoret, anser att bolagets framställning bör bifallas.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker därför det i motionerna gjorda yrkandet om ökad medelsanvisning. Utskottet vill här — liksom under föregående punkt — framhålla, att det belopp, som föreslås anvisat i motionerna, betydligt överstiger uppfinnarkontorets egen redovisade bedömning av anslagsbehovet för nästa budgetår.

Departementschefens förslag i fråga om befrielse från viss betalningskyldighet har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 393 och II: 451, såvitt nu är i fråga, till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor;

b) medgiva, att statens i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961 angivna kapital- och räntefordringar å Ardo Aktiebolag må avskrivas.

92:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 227 och 228), innebärande en av belastningen föranledd anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 455 000 kronor.

93:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, s. 228—230) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 632 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 440 300 kronor.

Avsättningen till försäkringsinspektionens fond utgöres av bidrag från försäkringsbolagen, vissa understödsföreningar och staten. Försäkringsbolagens bidrag skall täcka kostnaderna för inspektionens bolagsavdelning. I fonden fanns vid ingången av innevarande budgetår avsatta 668 000 kronor, utgörande överskott å avdelningens verksamhet under tidigare år. Kostnaderna för inspektionens understödsförenings- och stiftelseavdelning täckes av bidrag från berörda understödsföreningar och av statsmedel. Det statliga bidraget utgår med ett belopp motsvarande skillnaden mellan inflytande bidrag och avdelningens verkliga kostnader. I fonden fanns vid ingången av budgetåret 1960/61 odisponerade av tidigare anvisade statsanslag 261 000 kronor. Vid utgången av nämnda budgetår beräknas 96 000 kronor kvarstå.

För budgetåret 1961/62 räknar *försäkringsinspektionen* (skr. 31/8 1960)

med 1 130 000 kronor i bidrag från försäkringsbolagen och 170 000 kronor från understödsföreningarna. De faktiskt inflytande bidragen kan dock komma att understiga de beräknade till följd av minskade premieintäkter i samband med den allmänna tjänstepensioneringens genomförande. Vid ingången av budgetåret 1961/62 kvarstående tillgodohavanden i fonden anses emellertid täcka en sådan inkomstminskning.

Då inspektionens förslag till utgiftsstat för understödsförenings- och stiftelseavdelningen för budgetåret 1961/62 slutar på 501 400 kronor — däri inräknade oförändrat 15 000 kronor, utgörande avdelningens andel i inspektionens gemensamma kostnader — skulle statsbidraget för budgetåret 1961/62 behöva utgå med  $(501\,400 - 170\,000 =)$  331 400 kronor. För avsättning till försäkringsinspektionens fond förordar alltså inspektionen en avsättning med  $(1\,130\,000 + 170\,000 + 331\,400 =)$  1 631 400 kronor.

I fråga om inspektionens utgiftsstat föreslår inspektionen sådana närmare redovisade förändringar, att nettoutgiften ökar med 174 900 kronor.

Enligt *departementschefen* bör — vad angår inspektionens utgiftsstat — yrkandet om förstärkning av biträdespersonalen lämnas utan bifall. Under anslagsposterna till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör därvid beräknas ökningar med resp. 120 500 och 500 kronor. Övriga av inspektionen framförda yrkanden — huvudsakligen berörande automatiska utgiftsförändringar — torde biträdas. Därutöver beräknas under posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ett belopp av 600 kronor, avseende arvode till organisationsföredragande.

Inspektionens beräkningar av avsättningen till försäkringsinspektionens fond föranleder ingen annan erinran än att statsbidraget bör beräknas till ett avrundat belopp av 332 000 kronor. Avsättningen blir då  $(1\,130\,000 + 170\,000 + 332\,000 =)$  1 632 000 kronor.

*Utskottet* har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

### S t a t

#### U t g i f t e r

#### A v l ö n i n g a r   o c h   p e n s i o n e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i> .....	537 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal .....	429 900

4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	290 200	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	19 400	
6. Pensioner, <i>förslagsvis</i> .....	131 300	1 417 600

## O m k o s t n a d e r :

1. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., <i>förslagsvis</i> .....	7 300	
2. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i> .....	4 000	
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i> .....	33 000	
4. Expenser, <i>förslagsvis</i> .....	84 400	
5. Hyror, <i>förslagsvis</i> .....	49 800	
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i> .....	34 000	212 500
		<hr/>
	Summa kronor	1 630 100

## Särskilda uppbördsmedel

1. Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i> .....	7 000	
2. Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i> .....	600	7 600
		<hr/>
	Nettoutgift kronor	1 622 500

b) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 632 000 kronor.

**Ekonomisk försvarsberedskap**

94:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 231—233) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 31 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 27 490 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 4 025 000 kronor, varav 2 500 000 kronor hänförs till ökade räntekostnader och 1 525 000 kronor till ökade kostnader i övrigt för lagerhållningen. — Nämnden föreslår i sammanhanget, att vissa tjänster vid cisternförvaltningen extraordinariesättes.

Enligt departementschefen torde riksnämndens beräkningar av medelsbehovet under anslaget kunna lämnas utan erinran och anslaget uppföras med ett till 31 500 000 kronor avrundat belopp. Beträffande den föreslagna extraordinariesättningen av vissa tjänster är departementschefen icke beredd att förorda densamma.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 31 500 000 kronor.

### Diverse

95:o) **Statens handelslicensnämnd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 234), innebärande en sänkning av anslaget med 150 000 kronor, vilken föranletts av en beräknad minskning av personalen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handelslicensnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

96:o) **Statens handelslicensnämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 234), innebärande en anslagsminskning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handelslicensnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kronor.

97:o) **Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 235), som innebär att anslaget — från vilket bestridas avlöningskostnaderna för vissa extra ordinarie tjänstemän vid statens krisorgan vilkas tjänstgöring vid krisförvaltningen upphört utan att de kunnat beredas annan fast anställning — uppräknas med 14 000 kronor till följd av automatiska lönehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kronor.

98:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 102 och 103, s. 235 och 236) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1961/62 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 2 139 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 736 000 kronor.

99:0) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 236—250) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 1 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 550 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att han med stöd av Kungl. Maj:ts be- myndigande i januari 1959 tillkallade särskilda utredningsmän med upp- gift att i rationaliseringssyfte undersöka möjligheterna att till gemensam- ma lokaler sammanföra organen på området för upplysningsverksamhet i utlandet, främst Svenska turisttrafikförbundet och Svenska institutet för kulturellt utbyte i utlandet. Utredningsmännen skulle också närmare granska turisttrafikförbundets verksamhet och finansiering.

I juli 1960 avlämnade utredningen sitt betänkande. Lokalfrågan förutsät- tes där skola lösas genom en nybyggnad på för närvarande delvis statsägd tomtmark, Blanche-tomten, i hörnet av Västra Trädgårdsgatan och Hamn- gatan i Stockholm. Rörande Svenska turisttrafikförbundets verksamhet och finansiering föreslås en kraftig successiv höjning av de statliga bidragen till förbundet. Dessa utgör för det nu löpande budgetåret drygt 1,1 milj. kronor, varav 550 000 kronor betalas från förevarande anslag och återstoden från handels- och sjöfartsfonden. Som jämförelse nämnes att de årliga bidragen från enskilt håll är mellan 400 000 och 500 000 kronor. Utredningen före- slår att det samlade statsbidraget till förbundets verksamhet för budgetåret 1961/62 bestämmes till 1,5 milj. kronor, främst för att ge förbundet ökade möjligheter att tillgodose den snabbt växande efterfrågan i utlandet på tu- ristinformation om Sverige. — De över betänkandet hörda myndigheterna har i allmänhet intagit en positiv inställning till utredningsförslaget.

Vad då först gäller turisttrafikförbundet har departementschefen i lik- het med utredningen blivit övertygad om att med nuvarande mycket snabba utveckling på det internationella reselivets område alla ansträngningar mås- te göras för att vårt land skall kunna vidmakthålla och helst höja sin and- el i turistströmmen. Ansvaret för den turistvärvande verksamheten åvi- lar turisttrafikförbundet, som emellertid under de senaste åren av ekono- miska skäl haft svårt att tillgodose de ökade kraven utifrån på upplys- ningar om vårt land. Sålunda har bl. a. publikationsverksamheten — som är den måhända värdefullaste propagandatformen — på grund av medels- brist måst hållas nere. En ökning av resurserna för upplysningsändamål finner departementschefen under sådana förhållanden i hög grad befogad. — En utbyggd propagandaverksamhet kommer givetvis att påverka arbets- belastningen vid såväl förbundets huvudkontor i Stockholm som vid dess utlandskontor. Utlandsorganisationen torde redan nu vara underdimensio- nerad i förhållande till arbetsuppgifterna. Än mera kommer detta att bli fallet vid en intensifiering av upplysningsverksamheten. Förstärkning av utlandskontorens personella och andra resurser är därför erforderlig. Även huvudkontoret i Stockholm behöver upprustas, i första hand givetvis med hänsyn till de förutsatta vidgade kontakterna med utlandskontoren men



även för en effektivisering av den löpande kontaktverksamheten inåt och utåt, däribland tillhandahållande av turistiskt informationsmaterial åt såväl utländsk som svensk press och radio.

Av vad nu sagts framgår att departementschefen är beredd medverka till en utbyggnad av upplysningsverksamheten på utlandet, främst genom att ge Svenska turisttrafikförbundet de ekonomiska resurserna att möta den efterfrågan på information om Sverige, som han menar att det ur skilda synpunkter är ett svenskt intresse att tillgodose. Med hänsyn härtill och till vad i annat sammanhang anförts om överflyttning från handels- och sjöfartsfonden till riksstaten av vissa statliga utgifter av kontinuerlig karaktär, vill departementschefen föreslå att bidragsanslaget till Svenska turisttrafikförbundet för nästa budgetår upptas med ett belopp av 1 500 000 kronor, ett belopp som i förhållande till de sammanlagda statliga bidragen för innevarande budgetår innebär en höjning med drygt 350 000 kronor.

Avgörande för departementschefens ställningstagande till en så väsentlig ökning av det statliga stödet på hithörande område har varit turismens ej minst samhällsekonomiska betydelse. Det är dock därvidlag icke enbart staten, som tjänar på densamma. Olika delar av näringslivet, främst hotellbranschen men också detaljhandeln och de privata kommunikationsföretagen, behåller en ej ringa del av de pengar, som de utländska turisterna använder här i landet. Skäl talar för att dessa av turismen mer eller mindre beroende näringsgrenar i större utsträckning än f. n. lämnar ekonomisk hjälp till turisttrafikförbundets verksamhet. Sålunda torde åtminstone någon del av de av departementschefen för nästa budgetår förordade ökade statliga insatserna till turismen böra motsvaras av en ökning också av de privata bidragen. Departementschefen föreslår, att för utbetalning av ett belopp av högst 200 000 kronor av anslaget skall gälla, att turisttrafikförbundet styrker att från enskilt håll — utöver vad förbundet verksamhetsåret 1959/60 uppbar från dylikt håll — har lämnats bidrag till motsvarande belopp.

Vad härefter gäller det s. k. Sverige-huset betonar departementschefen sin positiva inställning till tanken på en gemensam byggnad för flera av organen för upplysningsverksamhet på utlandet och framhåller, att ifrågavarande spørsmål nu är föremål för prövning inom handelsdepartementet. Han räknar med att efter slutförande härav och efter erforderliga projekteringsarbeten och kostnadsberäkningar föreslå Kungl. Maj:t, att frågan skall underställas riksdagens prövning.

*Utskottet* är liksom departementschefen övertygat om att med nuvarande mycket snabba utveckling på reselivets område alla ansträngningar böra göras för att vårt land skall kunna vidmakthålla och helst höja sin andel i turistströmmen.

För löpande budgetår har för ifrågavarande ändamål medel även använts från handels- och sjöfartsfonden. Utskottet finner liksom departementschefen riktigt att beträffande bl. a. här avsett slag av utgifter överflyttning

sker från fonden till riksstaten. Utskottet tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 1 500 000 kronor, vilket belopp i förhållande till de sammanlagda statliga bidragen för innevarande budgetår innebär en höjning med drygt 350 000 kronor. Utskottet ansluter sig även i övrigt till vad departementschefen i sammanhanget förordat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 1 500 000 kronor.

100:o) *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 250), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 104 000 kronor.

101:o) *Avsättning till fonden för idrottens främjande*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 106, s. 251 och 252) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 12 100 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg m. fl.* (I: 190) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Jönköping (II: 275), i vilka hemställts, att riksdagen i anslutning till behandlingen av anslaget till fonden för idrottens främjande måtte besluta, att ingen del av detta anslag får användas för stöd åt boxningssporten,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 307) och den andra inom andra kammaren av herr *Allard m. fl.* (II: 367), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1961/62 anvisa ett belopp av 14 500 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.* väckt motion (II: 29), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1961/62 anvisa ett belopp av 19 247 600 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 275, II: 367 och II: 29.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 500 000 kronor.

Idrottens betydelse för folkhälsan är allmänt erkänd liksom dess ungdomsfostrande värde. Samhällets ekonomiska insatser till förmån för idrottsorganisationerna har också successivt ökat. Till idrottsfonden har för innevarande budgetår avsatts 11,5 milj. kronor. Motsvarande siffra för

budgetåret 1950/51, d. v. s. för tio år sedan, var 4 milj. kronor. Väsentligen motiveras ökningen av att antalet medlemmar inom de till riksidrottsförbundet anslutna föreningarna oavbrutet växt. Enbart för det senaste året registrerar sålunda förbundet 105 000 nya medlemmar.

Bland annat med hänsyn till den roll som idrottsutövandet spelar, när det gäller hela frågan om en lösning av ungdomsproblemen, framstår ökade statliga insatser till gagn för idrottsrörelsen som naturliga och riktiga, och departementschefen föreslår för nästa budgetår uppräknig av anslaget med 600 000 kronor till 12 100 000 kronor. Därvid må observeras att av anslaget för innevarande budgetår omkring 700 000 kronor disponerades för förberedelser och deltagande i de olympiska spelen. För budgetåret 1961/62 räknas för olympiska förberedelsearbeten med 400 000 kronor. Ett anslag av 12 100 000 kronor innebär alltså i realiteten en ökning med 900 000 kronor av de medel, som kommer att under nästa budgetår ställas till idrottsorganisationernas förfogande.

*Utskottet.* Successivt ökade medel ha under senare år ställts till förfogande för olika idrottsändamål under förevarande anslag. Trots detta har medelstilledningen icke på långt när kunnat tillgodose de växande anspråk, som rests av idrottsorganisationerna och som främst betingats av en oavbruten stegring av medlemsanslutningen till dessa. Ytterligare uppräknig av anslaget ter sig därför motiverad. Mot den av departementschefen föreslagna höjningen har utskottet icke något att erinra. Såsom departementschefen framhållit innebär detta i verkligheten en anslagsökning av 900 000 kronor. Någon medelstilledning därutöver är utskottet icke berett medverka till. Motionerna I: 307 och II: 367 samt II: 29 avstyrkas sålunda.

Beträffande det motionsvis framförda yrkandet att boxningssporten icke måtte komma i åtnjutande av någon del av anslaget, vill utskottet erinra om sitt av 1957 års riksdag godkända utlåtande i anledning av då föreliggande motioner rörande boxningssporten. Utskottet uttalade därvid, att riksdagen icke lämpligen borde uttala sig angående vilka idrottsgrenar som borde ifrågakomma för erhållande av bidrag från idrottsanslaget. Utskottet vill också i sammanhanget — liksom i fjol — erinra om att en statlig utredning genom särskilt tillkallad sakkunnig för närvarande pågår angående frågan om boxningssportens skadeverkningar, vilket utredningsarbete förväntas slutfört under år 1961. Under hänvisning härtill avstyrkas motionerna I: 190 och II: 275.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 307 och II: 367 samt II: 29, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 12 100 000 kronor;
- b) att motionerna I: 190 och II: 275 icke må av riksdagen bifallas.

102:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 252—262) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 1 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 400 000 kronor.

Anspråken på fonden har — framhåller departementschefen — ökat undan för undan och överstiger nu de tillgängliga resurserna. Bakom ligger flera faktorer. En av dessa är de för närvarande växande ungdomskullarna. Men kanske framför allt är det den ökade fritiden, som medfört krav på även större ekonomiska insatser från samhällets sida till friluftslivets gagn.

Familjeberedningen har i en promemoria tagit upp några ändamål, som den anser bör ifrågakomma för ökade bidrag från staten. Det gäller vissa semesterformer, som anses särskilt lämpade för barnfamiljerna, i första hand semesterbyarna och den s. k. bygdeselestern, men också campingen har tagits upp i detta sammanhang. De ökade statliga insatserna skulle enligt beredningen åstadkommas dels genom en höjning av avsättningen till fonden för friluftslivets främjande, dels genom inrättande av en lånefond för semesteranläggningar. Förslaget om höjning av friluftsfonden tillstyrkes i allmänhet av remissinstanserna. Däremot möter förslaget om lån för semesteranläggningar kritik från flera håll.

Departementschefen ansluter sig till vad familjeberedningen allmänt uttalat om behovet och värdet av ökade statliga insatser till nytta för familje-semesteren. Framför allt de nyssnämnda stugbyarna fyller på ett mycket bra sätt behovet av goda och samtidigt prisbilliga inkvarteringsmöjligheter på självhushållsbasis. Efterfrågan på bidrag för dylika anläggningar har också ökat kontinuerligt, och det går inte med nuvarande anslagstilldelning att tillgodose alla inkommande, väl motiverade ansökningar. Under den senaste tioårsperioden har dock omkring tre milj. kronor av fondens medel ställts till förfogande som bidrag till anläggande av semesterbyar. Även bygdeselestern förtjänar att vinna större spridning. Statens bidrag är där begränsat till utgifterna för den fortlöpande inventeringen av tillgängliga semesterbostadsutrymmen. Vad slutligen campingen beträffar har denna på senare tid blivit en mycket anlitad semesterform, och det är givetvis önskvärt att kunna öka den statliga bidragsgivningen till förmån för densamma.

Men det finns även andra ändamål, som enligt departementschefen bör ifrågakomma för ett verksammare ekonomiskt stöd från statens sida. Dit räknar han friluftsgårdarna, däribland anläggningar till underlättande av skid- och fotvandringar i den svenska fjällvärlden. I sistnämnda hänseende tänker han inte så mycket på de stora turistanläggningarna — de måste förutsättas vara ekonomiskt självbärande — utan mera på behovet av fjällstationer och övernattningsstugor såsom replipunkter vid strövturer uppe på fjället. Till dylika anläggningar har bidrag ur fonden hittills lämnats i rätt begränsad omfattning.

Det sist sagda gäller även en annan viktig sektor av statens fritidsnämnds verksamhetsområde, nämligen den som gäller säkerställande av för friluftslivets

ändamål lämpliga områden. Departementschefen är dock medveten om att kapitalinsatserna därvidlag oftast är så stora, att det inte är möjligt att inom ramen för en fondavsättning om mellan en och två miljoner kronor tillgodose annat än i mycket begränsad utsträckning förekommande önskemål om bidrag till markförvärv. I likhet med statens fritidsnämnd anser han det emellertid vara ur olika synpunkter värdefullt, att en inventering i riket av för friluftssändamål lämpliga områden åstadkommes och vill medverka till att så sker.

Av det anförda framgår att departementschefen är positivt inställd till ökad statlig bidragsgivning till flera av de ändamål, som står på statens fritidsnämnds program. För att möjliggöra en utvidgning av verksamheten vill han i anledning av betänkandet och av nämndens petitaskrivelse föreslå att avsättningen för nästa budgetår till fonden för friluftslivets främjande bestämmes till 1 600 000 kronor, innebärande en höjning med 200 000 kronor.

*Utskottet* delar departementschefens uppfattning om det angelägna i att ekonomiskt stödja olika ifrågakommande fritidsändamål och tillstyrker, att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 200 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 1 600 000 kronor.

103:o) *Avsättning till lotterimedelsfonden*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108, s. 262—264) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 25 600 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

*dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Källqvist* och *Edström* (I: 305) och den andra inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.* (II: 286), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till lotterimedelsfonden för budgetåret 1961/62 avsätta ett anslag av 26 600 000 kronor,

*dels* ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 387) och den andra inom andra kammaren av herr *Wahlund m. fl.* (II: 459), i vilka hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, *dels* om åtgärder och förslag snarast till genomförande av kulturfondsutredningens principbetänkande beträffande lotterimedlens användning och fördelning, *dels* om förslag därvid att den föreslagna fonden för särskilda kulturella ändamål skall erhålla ett väsentligt förhöjt grundbelopp, eventuellt genom ett engångslotteri, samt om att — därest en dylik fond inrättas — densamma i likhet med teater- och musikfonden skall administreras av ecklesiastikdepartementet, *dels* om framläggande av förslag till nästa års riksdag om avsättning till lotterimedelsfonden av minst 25 % av lotteriinkomsterna, att fördelas till den föreslagna

teater- och musikfonden samt till fonden för särskilda kulturella ändamål, dels ock om överförande — under alla förhållanden — av fondmedlens förvaltning och fördelning från handels- till ecklesiastikdepartementet.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 286 och I: 387.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 24 100 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att huvudparten av de medel, som över detta anslag tillföres lotterimedelsfonden, används för bidrag till teatrar och orkestrar. Större delen av dessa bidrag avser löne- och pensionskostnader. Fonden belastas härigenom varje år med betydande automatiska kostnadsökningar. Storleken av dessa måste i första hand beaktas vid bedömning av anslagsbehovet för nästa budgetår. Samtidigt framstår det som ett önskemål att i om möjligt vidgad utsträckning kunna bevilja bidrag för tillfälliga kulturella och andra ändamål. Anspråken därvidlag på fonden är betydande och kan för närvarande tillgodoses i endast begränsad utsträckning. Den årliga avsättningen till fonden har likväl under den senaste tioårsperioden ökat väsentligt, nämligen från 9,5 milj. kronor till för innevarande budgetår drygt 24 milj. kronor. För budgetåret 1961/62 anser departementschefen sig böra förorda en ytterligare höjning med 1,5 milj. kronor, varvid anslaget i sin helhet kommer att uppföras med 25,6 milj. kronor.

I detta sammanhang torde bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1960 medgivit att Svenska penninglotteriet aktiebolag får under 1961, liksom tidigare år, anordna ett särskilt lotteri till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål, omfattande högst 165 000 lotter à 100 kronor.

Utskottet är berett att jämväl för nästa budgetår medverka till en höjning av förevarande anslag. Departementschefen har förordat en uppräknig av detsamma med 1,5 miljon kronor, vilket förslag utskottet med hänsyn till de betydande anspråk, som ställas på fonden, anser sig böra biträda. En höjning därutöver, som yrkats i motionerna I: 305 och II: 286, anser sig utskottet däremot icke kunna förorda.

I detta sammanhang vill utskottet liksom förra året erinra om att 1948 års kulturfondsutredning redan år 1955 framlade sitt betänkande i ämnet. Något ställningstagande till de i detsamma framförda förslagen har ännu icke skett från Kungl. Maj:ts sida, bl. a. i avvaktan på slutförandet av vissa utredningar. Utskottet, som tidigare funnit motiven härför bärande, vill likväl nu framhålla, att utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t utan längre dröjsmål prövar hela detta frågekomplex och för riksdagen framlägger de förslag, som denna prövning kan leda till. I avvaktan härpå anser sig utskottet böra avstyrka motionerna I: 387 och II: 459.

I detta sammanhang har utskottet ansett sig böra framhålla följande.

Av propositionen nr 23 till innevarande års riksdag angående ytterligare medelsanvisning till ombyggnad och reparation av operahuset i Stockholm

framgår, att departementschefen beräknat, att behållningen från ett år 1961 anordnat särskilt lotteri skulle komma att behöva disponeras för vissa av honom angivna ändamål. Enligt vad utskottet har sig bekant föreligger för prövning av Kungl. Maj:t jämväl en framställning om anvisande av bl. a. erforderligt belopp för med anordnande av brandskydd å Drottningholms slottsteater förenade kostnader. Med hänsyn till angelägenheten av att denna kulturhistoriska byggnad erhåller det skydd, som kräves i all synnerhet om teaterverksamheten därstädes skall utan alltför stor risk kunna i fortsättningen upprätthållas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på nyssnämnda spörsmål i samband med att Kungl. Maj:t till närmare prövning upptager de frågor, som stå i samband med dispositionen av omförmälda lotterimedel.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 305 och II: 286, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 25 600 000 kronor;

b) att motionerna I: 387 och II: 459 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

104:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 264 och 265), som innebär att anslaget — vilket för nästa budgetår jämväl belastas med kostnaderna för oljeskyddsrådet — uppräknas med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kronor.

105:o) **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 110, s. 265—267) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 282 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 259 000 kronor.

Enligt departementschefen torde från och med nästa budgetår jämväl Sveriges medlemsavgift i den internationella kommissionen i Bryssel för sjöfartskongresser böra bestridas från förevarande anslag. Departementschefen uppskattar medelsbehovet härför till 500 kronor. Anslaget bör vidare uppräknas med 800 kronor för den internationella valfångstkommissionen och med 3 700 kronor för den internationella studiegruppen för bly- och zinkfrågor. — Yrkandet om en avsevärd höjning av Sveriges andel i kostnaderna för det kombinerade livräddnings- och väderleksfartyget i Nordsjön torde bifallas. Höjningen uppgår till 18 000 kronor. För övriga ändamål räknas med oförändrat medelsbehov.

*Utskottet* tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 282 000 kronor.

106:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, s. 267 och 268) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

Från anslaget bestrides kostnaderna för svenska delegationen och svenska kommittén för nordiskt ekonomiskt samarbete, svenska kommittén för nordiska patent samt för Sveriges deltagande i dels Nordiska kommittén för konsumentfrågor, dels tre nordiska kommittéer rörande hälsotjänst för sjöfolk (Nordiska rådets rekommendation nr 32/1958).

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknas stiga. Bland annat har det nordiska ekonomiska samsamarbetsutskottet fått avsevärt ökade arbetsuppgifter sedan Nordiska rådets åttonde session i Reykjavik i juli 1960. Vidare förutsattes arbetet inom svenska kommittén för nordiska patent komma att intensifieras under budgetåret 1961/62. Mot bakgrunden bland annat härav beräknas det totala medelsbehovet för budgetåret 1961/62 till 200 000 kronor.

*Utskottet* tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

### Uppskjutna frågor

107:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

*punkten 40:* Bidrag till institutet för konserveringsforskning,

*punkten 49:* Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader. Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar. Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader,

*punkten 89:* Understöd åt skärgårdsrederier m. m. samt



*punkten 97*: Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar.  
Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader;  
vilket utskottet härmed får för riksdagen  
anmäla.

Stockholm den 11 april 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

---

*Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit*

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Per Jacobsson, Fritz Persson, Ragnar Bergh, Söderberg, Svärd, Bengt Gustavsson, Lundström och Thorsten Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Almgren, Ståhl, Nilsson i Göingegården, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herrar Arvidson, Gustafsson i Skellefteå, Andersson i Knäred och Fagerlund.

---

### Reservationer

1) vid *punkten 17* (Bidrag till företagareföreningar m. fl.)

a) av herrar *Ivar Johansson, Axel Johannes Andersson, Per Jacobsson, Söderberg, Lundström, Thorsten Larsson, Ståhl, Eliasson* i Sundborn, fröken *Elmén*, herrar *Gustafsson* i Skellefteå och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 398 och II: 447 och att därför

*dels* det stycke i utskottets yttrande på s. 16, som börjar med »Utskottet är» och slutar med »för ändamålet», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill för sin del helt allmänt understryka angelägenheten av att en successiv upprustning kommer till stånd av företagareföreningarnas personalmässiga och administrativa resurser. Föreningarna måste sålunda ges möjligheter att vid sidan av sin långivning i ökad utsträckning kunna bedriva en rådgivande och konsulterande verksamhet, som är ägnad att hjälpa den mindre företagsamheten i dess strävanden att rationalisera och anpassa sin produktion och att utveckla sitt försäljningsarbete med hänsyn till de efter hand ändrade marknadsbetingelserna. Det må emellertid konstateras, att samtidigt som kraven på en effektiv organisation hos föreningarna skärpts dessas förutsättningar att med egna medel finansiera en upprustning minskat, främst då genom det bortfall av räntekomster, som blivit en följd av de ändrade villkoren för den statliga utlåningen till föreningarna. Ett ökat statsbidrag till administrationskostna-

der är därför erforderligt, om föreningarna icke skola tvingas att för ändamålet taga i anspråk kapitalmedel, som rimligen böra hållas reserverade för risktäckningsändamål. I enlighet med det anförda anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till motionerna I: 398 och II: 447.»

*dels ock* utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 386 och II: 446 samt med bifall till motionerna I: 398 och II: 447, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor;»

b) av herrar *Ivar Johansson, Thorsten Larsson, Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 389 och II: 452 och att därför den del av utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »föranledas därav», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet anser för sin del den av departementschefen förordade avsättningen till hantverks- och industrilånefonden helt otillräcklig i nuvarande läge. Kapitalinsatser av en betydligt större omfattning krävas sålunda, om den mindre företagsamheten skall kunna genomföra den upprustning och anpassning av sin produktions- och försäljningsapparat, som är en oundgänglig förutsättning för att den skall kunna hävda sig i det successivt ändrade marknadsläget. Beaktas bör att ifrågavarande företagarekategoriers möjligheter att självfinansiera erforderliga investeringar äro begränsade liksom deras möjligheter att utnyttja de långfristiga kreditformer, som stå de större företagen till buds. Målsättningen bör här vara, att den mindre företagsamheten icke bara skall kunna behålla sin nuvarande ställning inom svenskt näringsliv utan även utveckla sin verksamhet med utnyttjande av de fördelar, som följa med handelns gradvisa frigörelse och tillskapandet av större marknader. I enlighet med det anförda anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till den i motionerna I: 389 och II: 452 förordade uppräknigen av anslaget till hantverks- och industrilånefonden till 100 000 000 kronor.

Ett kapitaltillskott av denna storleksordning kräver med nödvändighet en ändring av de riktlinjer för garanti- och långivningen, som antogos av fjolårets riksdag. Sålunda bör en lämplig höjning av lånegränserna för den direkta långivningen komma till stånd. Utskottet förordar sålunda, att den övre gränsen generellt höjes till 80 000 kronor med möjligheter att i undantagsfall gå upp till 100 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser i sådan riktning.»

2) vid *punkten 20* (Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen) av fru *Lewén-Eliasson* beträffande sistnämnda anslag.

3) vid *punkten 72* (Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder) av herr *Staxäng*.

4) vid *punkten 101* (Avsättning till fonden för idrottens främjande) av fröken *Elmén*.

5) vid *punkten 103* (Avsättning till lotterimedelsfonden)

a) av herr *Bergman*;

b) av herr *Lundström*;

c) av herr *Eliasson i Sundborn*;

d) av herr *Arvidson*.